

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor, 40 bani,
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor, 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor, anual,
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“ Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Ua șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Cauzele neizbutirii consfăturilor dintre contele Tisa și Români.

Un articol publicat de dl Dr. Iuliu Maniu
în foaia germană „Pester Lloyd“ din
Budapesta

Sub titlul de mai sus dl Dr. Iuliu Maniu a publicat un foarte temeinic articol asupra consfăturilor dintre contele Tisa și Români. Părerile dlui Maniu erau și așteptate de multă lume, deoarece el a fost membru în delegația de trei a Românilor, cari au purtat consfăturile cu contele Tisa.

Și trebuie să-i fim foarte recunoscători și mulțumitori dlui Maniu pentru cele publicate. Părerile Domnieisale au venit la timpul cel mai potrivit și s'au publicat într-o foaie iarăș potrivită pentru lumea mare.

În dieta țării discuția asupra chestiei române era pe sfârșite, — acum e deja încheiată, — de aceea a fost foarte nimerită publicarea părerilor dlui Maniu tocmai în acest moment. Apărând articolul într-o foaie germană, el a fost cetit în străinătate, unde de fapt cele spuse de dl Maniu au timit pe foarte mulți.

Discuția din dietă, în cele două săptămâni din urmă, a dovedit că nouă Românilor de fapt ni s'a făcut multă nedreptate. Asta n'au încotro și trebuie s'o recunoască mai mult sau mai puțin chiar și asupritorii nostri maghiari.

Astăzi chestia naționalităților în Ungaria nu se mai poate tăgădui. Guvernul și politicianii maghiari, cari se cugetă mai afund asupra viitorului acestei patrii, trebuie să se gândească în prima linie la o deslegare mulțumitoare a chestiei naționalităților în Ungaria.

Din diferitele vorbiri din dietă, lumea străină a putut afla multe amănunte asupra naționalităților din Ungaria. E pentru prima dată, de 40 de ani încoace, că în dietă s'a vorbit atâta despre naționalități.

Dar în dietă au vorbit mai mult deputați maghiari. De aceea articolul dlui Dr. Iuliu Maniu din „Pester Lloyd“ are o mare importanță: întâiu, fiindcă lumea străină are acum puțința a cunoaște în amănunte vederile poporului român din Ungaria, — iar al doilea, aceste vederi le cunoaște dela unul dintre cei mai chemați și mai destoinici luptători ai neamului nostru. Pentru Maghiarime e însă o rușine în fața străinătății, că cei mai luminați fii ai neamului românesc nu pot pătrunde în dieta țării, ca de acolo să-și spună părerile lor. De pildă dl Maniu a căzut la alegeri în urma mișelilor cutărui jidănaș porciunat și a administrației asiatică.

Cu toate acestea glasul fruntașului nostru iubit n'a amuțit. La purtarea consfăturilor cu Tisa el a fost numit între cei dintâiu, ca să reprezinte cererile noastre. N'a putut vorbi acum în dietă ceea ce cugetă asupra acestor consfătuiri și asupra deslegării chestiei naționalităților, — dar a vorbit prin „Pester Lloyd“ în fața străinătății cu atât mai lămurit, mai limpede și mai cu temei.

Locul nu ne permite a putea reproduce întreg articolul dlui Maniu, dar dăm în cele următoare părțile mai însemnate din părerile Domnieisale. Dl Maniu a spus în „Pester Lloyd“, între altele, următoarele:

Mă simt îndemnat a spune înainte de toate, că schimbul de idei între ministrul-președinte contele Tisa și delegații partidului național român în mod greșit a fost botezat ca consfătuire de pace maghiaroromână, ca o încercare a unui „pact maghiaroromân“.

Încercarea de a împacă de pe o zi pe alta popoare, cari de veacuri se află în luptă pe teren social, economic și cultural și în luptă politică, mulțumirea celor două gânduri politice contrare, așa zicând două lumi, printr'un fel de pact atârănător dela vre-o hotărîre grabnică a conducătorilor, nu putea să o creadă decât numai un om ușuratic în gândire.

Punctul de plecare și scopul din urmă al acestui schimb de idei a fost gândul de-a aduce stări mai cum se cade între poporul român și viața de stat în Ungaria, încercarea de a face cu puțință conlucrarea politică a poporului maghiar și celui român.

Viața de stat nu este altceva, decât lucrarea deosebită, dar totuși bine împreunată a tuturor puterilor și persoanelor, cari compun statul. Dar cu privire la țanta din urmă a vieții de stat și la chipul cum au să fie îndeplinite îndatoririle statului față de cetățenii săi, — între politica de stat a Ungariei și între popoarele sale nemaghiare, mai ales poporul român, care trebuie luat în seamă în urma numărului său de milioane și în urma simțului său național bine întărit, în cursul timpurilor s'a făcut o deosebire de părerii atât de mare și o prăpastie atât de adâncă, încât orice conlucrare pacinică în stat e cu neputință.

În anul 1867 s'a făcut dualismul (o alipire mai strânsă între Ungaria și Austria). Înainte de această alipire se făcuse unirea Ardealului cu Ungaria. Dar toate aceste lucruri s'au făcut fără ca poporul român să fi fost întrebat, fără să-l fi ascultat, fără conlucrarea sa. Poporul român a văzut nimicirea stării sale naționale, care era asigurată în neatârănarea Ardealului. Aceste stări, de sine înțeles, au produs cea mai mare neîncredere la poporul român. În

alcătuirea de acum a statului și în pătura maghiară care susține această alcătuire, poporul român nu vede numai pe contrarul său, ci chiar pe dușmanul său, iar sufletește nu s'a putut contopi cu nici una din întocmirile acestei forme de stat. Nici bucuriile lui și nici nădejile lui, nici obiceiurile lui și nici dorințele lui nu-și află locul în această alcătuire de stat și în cel mai adevărat înțeles al cuvântului el se simte străin în patria sa. Nepăsarea statului față de cultura poporului român și față de starea lui înapoiată, — ca urmări a acestora sărăcia, — precum și înlăturarea sa dela viața de stat, a produs la Români cea mai mare nepăsare față de tot, ce se ține de conducerea statului. Noi trăim în afară de viața statului și ne-am obișnuit cu viața fără de stat cu atât mai mult, căci noi am simțit și simțim numai poverile statului...

Pe de altă parte, ceice au pus mâna pe puterea statului, nesocotind străduințele de înaintare ale Românilor, au considerat pe Români simplu ca trădătorii de patrie și ca oameni primejdioși pentru stat. Legea de naționalități n'a fost aplicată de guvern din capul locului, iar pentru apăsarea limbii românești s'au folosit toate mijloacele.

Între asemenea împrejurări, bine înțeles, nu putea fi vorba de o viață de stat cum se cade. Luptele politice au produs astfel de frecări, cari sunt în stare să clatine temelile statului, prefăcându-l într-o stare neliniștită și nesigură.

Aceste stări, să vede, că le-a înțeles mai curând contele Tisa, care s'a cugetat la schimbarea lor. Spre acest scop a început consfătuiri cu delegații partidului național român. Partidul nostru și-a făcut numai datorința, când nu numai a consimțit să între în aceste consfătuiri, ci din partea sa a făcut totul — durere fără rezultat — spre a duce consfăturile la bun sfârșit.

Când s'au început consfăturile, noua lege electorală nu era adusă. Partidul național a cerut o schimbare mai democratică a acestei legi. Contele Tisa nu s'a învoit. Din cauza aceasta consfăturile prime s'au întrerupt fără nici un rezultat.

După aceea contele Tisa a ajuns ministru-președinte, când apoi în curând a luat din nou firul consfăturilor. Dar acum noua lege electorală era deja votată și astfel deocamdată cauza democrației (lărgirea drepturilor pe seama poporului) era perdută. Noi Români nu puteam decât din nou să ne susținem părerile noastre democratice, căutând însă să folosim momentul pentru o deslegare a chestiei naționalităților. După credința mea nimeni nu va trage la îndoială, că deslegarea chestiei de na-

ționalități ar fi dus cu un bun pas înainte cauza democrației.

Constatând acestea, cu privire la schimbul de idei între noi și contele Tisa, se vor putea cunoaște cu ușurință cauzele, pentru care consfăturile n'au reușit.

Înainte de toate ținem să constatăm, că contele Tisa a declarat în repetite rânduri, că voește să aflăm bazele unei înțelegeri. În același timp tot el a declarat, că „în judecata asupra naționalităților nici dânsul (adecă Tisa) nu poate pleca dela alte gânduri, decât dela acelea care trebuie să plece oricare maghiar“. Și aici e punctul, care atât de mult ne desparte pe noi naționalitățile, de cugetarea politică a Maghiarilor, cari susțin, că: **acest stat trebuie să fie național maghiar**, că acest stat nu ar fi stat poliglot (locuit de mai multe națiuni), — ca și când statul ar putea să fie altcum decât cum sunt locuitorii țării! — și că în statul acesta poporul maghiar e singurul susținător de stat, din care cauză acest popor nu poate fi degradat în rând cu celelalte „naționalități“.

Se înțelege de sine, că în fața acestor fel de gânduri ale Maghiarilor, cari sunt spuse mereu și prin gazetele lor, „egalitatea și dreptatea“ pusă în vedere naționalităților nemaghiare nu e altceva decât o vorbă goală.

De altă parte ministrul-președinte a trebuit să recunoască, că dreptul nostru la o viață națională și întărirea pe teren cultural, economic și social nu ni-l poate lua nimenea.

Cu îndreptățit interes, ba chiar cu o curiozitate ușor de înțeles am așteptat deci noi Români să vedem: Cum vrea contele Tisa să împreune și să împace aceste două păreri? Cum vrea el să frământă dintr'o țară poliglotă un stat național?

Neizbutirea consfăturilor a urmat tocmai în urma acestor stări. **Concesiunile prim-ministrului nu schimbă întru nimic starea rea de azi a Românilor**, pe de altă parte n'a dat vr'o garanție nici pentru împlinirea acelor concesiuni slabe.

Totodată contele Tisa a declarat, că el nu va revizui legea lui Aponi, ci ține neclintit, că fiecare cetățean deja în școala poporală trebuie să-și însușească limba ungurească, ceea ce e cu neputință în ținuturile românești, unde copiii nu aud de loc limbă ungurească afară de școală.

A mai declarat contele Tisa, că cercurile românești nu numai nu vor fi înmulțite, ci din contră se vor reduce dela 42 la 27. Ce privește cererea, ca în ținuturile românești funcționarii statului să fie Români, despre așa ceva nici vorbă nu poate fi. Pe de altă parte a mai cerut contele Tisa, ca Români să-și schimbe programul.

Dacă partidul național român ar fi primit o astfel de „pace“, atunci asta n'ar fi fost o deslegare a chestiei române, ci ar fi fost o închinare, o umilire, o jertfire a celor mai mari interese ale poporului român. Prin asta partidul ar fi încetat să fie reprezentantul voinței poporului.

Asigurarea vieții noastre naționale e primul punct ce-l cerem. **Dupăce însă popoarele țării vor trăi și în viitor** și nimeni nu le va putea răpi puterea lor de viață, **statul iarăș trebuie să existe**, — astfel n'are să fie nici o minune, dacă într'un timp nu prea îndepărtat va învinge părerea și hotărârea, că **ori se vor schimba în gânduri bărbații conducători de stat ori va trebui schimbată rânduiala de acum a statului.**

Din dietă.

DI deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod apără cu tărie drepturile Românilor.

Discuția în dietă asupra înțelegerii între Maghiari și Români s'a continuat în tot decursul săptămânei trecute. În ședința dela 20 Martie n. a vorbit ultimul deputat român, dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod, care e ales în cercul Arpașului. Din înălțătoria și temeinica vorbire a dlui Vaida dăm părțile mai de seamă. Domniasa a zis, între altele, următoarele:

Nu există pact secret!

Onorată cameră! Înainte de toate îmi țin de datorie să declar în numele partidului meu, că între noi și guvern nu există nici un fel de pact (înțelegere, împăcare), nici pe față, nici secret. Suntem dator să facem această declarație, deoarece atât prin presă cât și în cameră suntem mereu bănuți că am fi încheiat un pact secret cu guvernul. După constatarea acestora sunt dator, pentru vaza partidului din care fac parte, să declar: când prim-ministrul Tisa ni s'a adresat și l'a încunoștiințat pe președintele partidului nostru, prietenul Teodor Mihali, că vrea să între în tratative cu partidul nostru, — noi am primit aceasta cu plăcere.

Inceputul consfăturilor.

Aceasta s'a întâmplat în 18 sau 19 Decembrie anul 1912. Deja în 12 Ianuarie 1913 comitetul nostru a ținut prima ședință, în care s'a hotărât trimiterea delegației de trei, pentru că nu te poți pune în înțelegere deodată cu toți „agitatorii“, ori cu întreg poporul. În 21 Ianuarie în numele nostru, al comitetului, au fost prezentate dlui prim-ministru cele 11 puncte de competență, la cari dl prim-ministru a răspuns încă în 5 Februarie.

Le spun acestea pentru că începând cu ziarul „A Nap“ și până la președintele Academiei maghiare, toți ne bănuiesc, că consfăturile noastre s'au început în urma izbândeii României în Balcani. Ba deputatul Berzevici a zis în vorbirea lui:

„Adeseori vedem, când vre-un stat național are un mare succes politic și vaza îi crește, că, de obicei și conaționalii neamului acela din altă parte o simt aceasta, ca și când ar fi succesul (izbânda) lor, — deși cred că nu au drept, — iar aceste succese mari fac să crească ambiția conaționalilor, dau avânt dorințelor și gândurilor lor. Aceasta s'a petrecut și acuma, când România a avut succese mari în politica europeană, în special în cea balcanică, mărindu-și vaza din punct de vedere internațional. Aceasta a înrăurit rău în privința ținutei Românilor din patrie“.

Onorată cameră! Dupăcum dovedesc datele înșirate, când s'au reînceput consfăturile, nici o schimbare mare nu era în cererile noastre, nici în ceea ce prim-ministrul a fost învoit să ne dea.

Suntem mândri de succesul României!

Ceea ce a constatat colegul Berzevici, anume, că noi suntem mândri de succesul României, nu am fi drepti, dacă am ascunde. Cum să nu fim mândri că pacea dela București a încheiat-o un ardelean, dl Maiorescu, a cărui memorie este cinstită și în palatul păcii dela Haga!? Cum să nu fim mândri când în fruntea armatei cuceritoare din Dobrogea să găsească generalul Culcer, originar din Sătmar! (Întreruperi:

Are nume unguresc!) Are nume maghiarizat cum e și al meu, al lui Mihali, al lui Cicio, dar numele nu hotărăște! Și cum să nu fim mândri, când între conducătorii din România sunt atâția Ardeleni? — cari în patria lor mă îndoiesc că ar fi putut ajunge măcar și numai vicenotari comitatensi, iar vicecomiți în nici un caz. (Mișcare în dietă).

De ce ne batjocoresc deputații maghiari?

M'a jignit foarte mult, că s'a găsit un vorbitor, deputatul Poloni, care întreg discursul și l'a ținut într'un ton, care e cea mai mare desconsiderare a noastră, a Românilor, (Așa-i pe băncile naționaliștilor), deoarece aceea, ce pentru noi este sfânt, trecutul nostru, ni l'a prezintat așa fel, încât fiecare Maghiar cinstit trebuie să-l disprețuiască, trebuie să-l desconsidere. E peste putință, că acel ce într'adevăr își iubeste națiunea, să nu stimeze și să nu respecte tradițiile altei națiuni, trecutul altei națiuni. (Așa-i! în băncile din centru și din urmă în dreapta.) Deoarece, dacă Românilor le-a fost sfântă amintirea cuiva, care s'a ocupat cu istoria poporului său, acea memorie este a episcopului Inocențiu Micu-Clain. Pe vremea când Inocențiu Clain a cerut în anul 1738 parlamentului ardelean recunoașterea de națiune a poporului român, deputații și magnații de pe acea vreme au voit să-l arunce pe fereastră, dar el totuși n'a retras, ci în anii 1730 și 1744 a înaintat Vienei peste douăzeci de memorande, iar pentru că să poată primi drepturi pe seama națiunii sale, a primit a fi prigonit, a primit pierderea grației împărătesei, a primit să fie dus în Roma, a primit să sufere scoaterea din țară. El a fost pe acea vreme singurul între Români și el a fost singurul care nesprijinit din nici o parte cerea drepturi pe seama poporului său. Deci oricare contrar, fie acela contrar politic, fie chiar dușman, trebuie să recunoască mărimea inimei unui atare bărbat.

În anul 1792 a fost prezentat împăratului la Viena un alt memorandum iscălit de episcopii Bob și Adamovici. Ei n'au cerut în acesta drepturi numai pe seama domnilor români de pe acea vreme, pe seama nobilimei, ci au cerut pe seama poporului simplu român, și pe seama țărâniei aceleși drepturi, de cari se bucurau popoarele neromâne, adecă și iobagii unguri.

Cum s'a făcut unirea Ardealului?

Deci ei în mod hotărât au cerut drepturi nu numai pe seama domnilor, ci pe seama poporului întreg. Iar când în anul 1848 s'a ținut pe Câmpul Libertății, — dupăcum a spus-o aceasta foarte nimerit deputatul Bethlen, — marea adunare națională română, care sub conducerea episcopilor Șaguna și Lemeni a proclamat poporul român ca a patra națiune în Ardeal, și la acest act a fost reprezentat întreg poporul și cu acest prilej s'au pus bazele programului partidului nostru, — atunci la propunerea lui Bărnuțiu a fost stabilit pentru prima oară programul românesc. Uniunea (unirea cu Ungaria) Ardealului a fost făcută la 29 Maiu 1848 în Cluj. Decursul acestei ședințe a fost foarte interesant. Președintele era un baron Kemeni, iar șeful opoziției era un alt baron Dionisie Kemeni. Români erau reprezentați numai prin doi episcopi, episcopii Șaguna și Lemeni și prin doi deputați, Bohățel și Pappfalvi. Din aceștia, cu prilejul desbaterei proiectului

despre uniune Bohățel a luat cuvântul vorbind contra uniunii, pe care numai în acel caz ar fi primit-o dacă Români ar fi fost recunoscuți de a patra națiune. Atunci s'a ridicat baronul Dionisie Kemeni, apoi Nicolae Wesseleni și au ținut acele frumoase vorbiri, în cari au dat asigurări Românilor despre stima și frățietatea națiunii maghiare, în cari discursuri au arătat, că, făcându-se uniunea, legile se vor extinde asupra tuturor straturilor poporului, deci și asupra poporului român, iar egalitatea cu Maghiarii se înțelege dela sine. (Azi vedem cum!! *Red. Foi.*)

Apoi, Bohățel a doua oară a luat cuvântul și cu aceste condițiuni a declarat că primește uniunea. Sașii singuri mi se pare vre-o 20—25 de inși, n'au voit nici măcar să audă de uniune, fiindcă ei aveau mult mai mare pierdere decât Români. După ce au reușit să-i convingă și pe Sași că nu vor pierde nimic, aceștia încă au primit uniunea. (Iar mai târziu s'au dat cu guvernul! *Red.*) Noi Români ne-am păstrat ne-mulțumirea, că uniunea s'a făcut de nobili, pentru că acei doi deputați și doi episcopi nu se pot lua ca reprezentanți ai întreg poporului românesc. De aceea noi am susținut în programul nostru până în ziua de azi cererea neatarnării Ardealului. Bine înțeles, tinerimea nouă o pretinde asupra românilor întregi din Ungaria.

Și strămoșii au luptat pentru drepturile poporului român.

Din partea magnaților maghiari se susține, că ei își au vechimea și drepturile lor în Ardeal. Față de aceste păreri maghiare și noi susținem, că ne avem drepturile noastre. Pentru că după cum am spus, și strămoșii nostri au luptat totdeauna pentru drepturile și dreptatea poporului român. Ba din întâmplare acel Meheș, care a făcut memorandumul Românilor la 1792 e strămoșul meu și al lui Iuliu Maniu, iar Barițiu, care a fost conducătorul comitetului național român, e bunicul lui Aurel Vlad, Bohățel e bunicul meu. Simeon Bărnăuțiu, care a ținut în Blaj la 15 Maiu 1848 marea vorbire, e unchiul lui Iuliu Maniu. Iar programul ce-l reprezentăm noi, e numai continuarea voinței strămoșești a poporului românesc.

Mă simțesc jignit, când un deputat ca dl Poloni a spus în ședința de alaltăieri: „In timpurile vechi „popii“ români erau bătuti de pâraia, adevă ne fiind ei nobili, erau cu totul supuși bătăii trupești și nu arareori „popa“ era bătut chiar în fața bisericeii“. La auzul acestor cuvinte ale deputatului Poloni, ceilalți deputați din jurul lui au aplaudat și sughitau de bucurie. Imi vine în minte hotărârea dietei ardelenene din 1748, unde se zice: „Dumnezeu însuși a făcut deosebire între noi, împărțind iobăgilor lucrul, iar nobililor fericirea și dreptatea“ și „Dumnezeu și legile naturei au făcut iobăgirea“. Dacă credința deputatului Poloni e, că „popa valah trebuia bătut“, atunci și noi ne vom aduce aminte ce a suferit poporul nostru în cei o miie de ani de urgisită iobăgie.

Un deputat strigă: Iobăgia a fost egală!

Dr. Vaida: Poftiți și cetiți cartea lui Ignatie Aciadi (un Maghiar), cu privire la iobăgie și vă veți convinge, că da, grea a fost starea iobăgiei în Ungaria, dar a fost o nimica toată, față de ce au avut de suferit Români din Ardeal.

Concesiile lui Tisa.

Trec acum la concesiile puse în vedere de către prim-ministrul Tisa. Pe terenul instrucțiunii concesiile principale sunt, că va introduce în executarea legii lui Aponi o bunăvoință mai mare privitor la școlile confesionale, iar în școlile de stat ar lăsa învățarea limbilor nemaghiare, până atunci, până când — curios lucru — copiii vor cunoaște deplin limba maghiară, ca apoi să-și urmeze studiile în această limbă. — Mulțumim de așa concesiile. Căci, în ce privește școlile confesionale, acei Români încrezători, cari se alintă cu închipuiri, se vor trezi dureros înșelați, că într'o bună zi se va vota și se va întări o lege, prin care statul va lua deodată toate școlile. Iar atunci ce am câștigat, că ne putem mișca liber în școlile noastre confesionale?

Nu putem suferi, ca statul să nu ne sprijinească pe terenul școlar, ci să sprijinească numai școlile maghiare, numai acestea să le susțină. Căci, dacă suntem cetățeni egal îndreptățiți, dacă ni ne recunoaște dreptul limbii noastre, trebuie să ni se recunoască și dreptul ca copii noștri să se și poată cultiva în limba noastră.

Asupra gimnaziilor românești, dl Vaida a zis: A fost o vreme când în chestia gimnaziilor, statul n'a fost atât de sgârcit, cum e acum. Prim-ministrul Tisa a declarat, că e o nenorocire și că nu află cu cale să se înființeze și mai multe gimnazii nemaghiare, dar totuși face acea concesie mare, ca se asigure poate un gimnaziu și jumătate pentru Români, respective guvernul se va gândi asupra acestui lucru.

Ce privește concesiile în chestiile administrative și de judecată, acestea nu sunt concesiile. Că autoritățile, necunoscând partida o altă limbă, decât numai cea românească, se înțeleg direct sau prin talmaciu cu oamenii, e un lucru foarte natural, căci acesta e un drept care îl are nu numai orice cetățean maghiar, dar chiar și cei din China, și există acest drept de mii de ani, pentru că cu un om care nu știe altă limbă, numai în limba lui maternă te poți înțelege cu el.

Dar acest lucru nici nu-i așa de periculos, după cum se pare azi — și aș regreta foarte mult dacă și bărbații politici conducători s'ar lăsa influențați de direcția șovină, — căci, poftiți și luați în considerare că unitatea statului nu suferă doar nici o știrbire dacă și limba noastră va avea drepturi. Dovada cea mai bună în această privință e, ceea ce a spus și dl prim-ministru, că în diferitele comitate sunt diferite obiceiuri. Într'un comitat dela graniță (al Brașovului, unde locuiește deputatul Vaida) adevă chiar într'un comitat foarte periclitat, afacerile se rezolvă în trei limbi, fără ca prin aceasta unitatea statului să fi suferit vre-o știrbire, sau ca din partea puterii de stat să fie expus persecuțiilor.

Iar, dacă mă opresc aci, trebuie să declar că greșeala privitor la administrația din Ardeal zace în aceea, că se trimit acolo oameni tineri din Ungaria, cari n'au nici cunoștința de lipsă de viață, nu cunosc stările de acolo și nu știu nici românește. Aceștia au făcut totul în interesul „scăpării“ patriei și ce e mai ușor decât să-l joci pe patriotul și să „scapi“ patria. Rezultatul a fost, că în ținuturile, în cari generații întregi au trăit în înțelegere, deodată s'a ajuns la o chestiune de naționalitate, față cu care de sine înțeles comitele suprem a scăpat statul maghiar.

Așa stau lucrurile în Făgăraș, unde înainte de venirea comitelui-suprem Szel erau stări cu mult mai bune, decum există azi, dar a stricat acolo și un anumit Darani. Se pare că aceștia și-au știut câștiga mai ușor puțină protecție, decât vre-un om din Ardeal, cari de altcum — o spun aceasta chiar și Maghiarii, vă rog interesați-vă numai — ies cu mult mai bine la cale cu Români, pentru că Maghiarul din Ardeal îi cunoaște pe Români, le cunoaște mai bine datinile și le respectă aceste mai bine, decât acela, pentru care tot ce există acolo e străin și e barbar, fiind învățat din copilărie (pe pusele Ungariei! *Red.*) cu un alt popor și cu alte datini.

Cât ce privește celelalte concesiile ale dlui prim-ministru, sunt numai formă de concesiile, cari mai au și neajunsul, că vor trece ani de zile, până se vor putea introduce. În afară de aceasta dl prim-ministru a mai făcut o declarație, care-i poate șterge toate concesiile, când a spus că nu e învoit să îplinească legea de naționalitate. Acum poftiți și închipuiți-vă că dl prim-ministru, ori dl ministru de școale dă un ordin ca cutare ori cutare hotărâre să se execute într'un ținut locuit de naționalități. Atunci, cum a spus și colegul Deji și a aprobat și dl prim-ministru, fiecare mic funcționar se va crede îndreptățit să nu le execute, pentru că și aceste dispoziții ministeriale ar avea de scop ce se cuprinde în legea de naționalități din 1868; chiar acesta e pericolul că fiecare funcționar se crede un mare sprijinitor al statului contra „trădătorilor“ și a „agitatorilor“.

Ce se crede mai nainte despre naționalități?

Dar iată ce zice renumitul bărbat maghiar Eötvös, care alte părere avea despre chestia naționalităților. Acest bărbat în cartea sa despre naționalități spune: „Să luăm, că am câștigat tot ce doresc membrii partidului dela putere: parlament a cărui majorități să aibă o putere nemărginită în hotărârile privitoare la afacerile țării, o administrație care e organizată în baza celui mai strict gând de a conduce totul dintr'un loc, dar majoritatea parlamentului ia o pornire pentru singura putere a naționalității maghiare, iar administrația se va folosi în acest scop de întreagă puterea administrativă. (Și ce vom câștiga? — Putem ajunge, ca să împiedecăm libera mișcare a naționalităților în comune și în comitate, să le amuțim cuvântul, ce atât de mult înspăimântă acum pe unii și pe alții, putem ajunge, ca concentrându-se toată instrucțiunea în mâinile statului să o folosim pentru desvoltarea limbii noastre (maghiare), — dar ca diferitele naționalități din țară să-și peardă simțul lor, ca să nu se însuflețească pentru naționalitatea lor, asta nu se poate ajunge pe această cale, întocmai cum nu au ajuns acest scop nici alții, cari aceleași mijloace le-au folosit față de naționalitatea maghiară. Rezultatul nu poate fi altul, decât că mișcarea, pe care o facem să se peardă dela suprafața vieții noastre publice, să-și ducă cu atât mai adânc înrăunț și ura care există acum în contra limbii maghiare, să se întorcă în contra statului maghiar, în contra patriei și a unității de stat“.

Într'alt loc zice Eötvös: „Față de această primejdie și la deslegarea acestei mari lucrări e trebuință de alte mijloace. Un singur mijloc cunoaștem, care corăș-

punde însemnătății acestei cauze și acela este ca să mulțumim cererile drepte ale diferitelor naționalități din patrie și astfel să înlăturăm cauzele, cari au produs această mișcare". —

Românii suntem zilnic huiduiți și batjocoriți.

Mai este încă și o altă mare greutate, de care se isbește făptuirea păcii și asta este tonul obișnuit în camera ungară, unde suntem priviți cu huidueli chiar numai pentru motivul, că suntem Români și nu suntem Unguri. Pe cealaltă parte e cu neputință, ca să ne tot certăm prin ziare, să desmintim neconținut. În gazetele maghiare suntem zilnic batjocoriți. Dar dacă e vorba de pace, atunci toți Maghiarii cari au oarecare înrâurire asupra presei, sunt chemați să-și facă datoria în privința asta.

Ce grozăvenii s'au scris din prilejul atentatului dela Dobrițin, nu le cetesc, nu voiu să abuzez de răbdarea Onoratei camere, dar am aci spre pildă numărul din 25 Februarie al ziarului „Magyarország”, în care se scrie că o împăcare între ideea națională română și între naționalismul român este cu neputință. Asemenea și ziarul „Budapesti Hirlap” din 26 Februarie spune, că mișcarea valahă și conducătorii Vahilor sunt răspunzători pentru asasinatul ce s'a întâmplat la Dobrițin. Articolul ziarului „Pesti Naplo” din 26 Februarie susține cu toată hotărârea că urzitorii asasinatului sunt Români — Să mai vorbesc despre „A Nap”? Sub titlul „Bomba dela Dobrițin” scrie că Români nu vreau să arunce în aer numai reședința dela Dobrițin, ci Ungaria întreagă, pretutindeni și totdeauna au lucrat cu ecazită.

Noi am apărat totdeauna patria!

Onorată cameră! Ni se spune mereu, că noi nu ajutăm statul. Sunt dator să protestez în contra acestei păreri, căci datele statistice dovedesc că în veacul trecut Maghiarii au fost mai puțini față de nemaghiari și tocmai la marginile cele mai primejdioase am locuit noi Români. Diplomele nobilitare (grofești), pe cari le-au primit Români începând dela Ludovic cel Mare nu le-au primit pentru motivul, că doară nu și-ar fi făcut datoria privitoare la apărarea țării. Grănițerii de pe atunci s'au luptat sub steagurile habsburgice pe toate câmpiile de luptă ale Europei apusene și au apărat patria aici acasă și strămoșii noștri iobagi au susținut țara aceasta cu bani și cu soldați și zău nu știu, ce soarte ar fi avut țara această, dacă aceștia nu și-ar fi luat partea lor cu toată cinstea în acele lupte, cari au susținut statul. Ioan Huniade, Matia Huniade, Paul Chinezul au fost Români — asta e constatat și nu cred ca cineva s'o tragă la îndoială — zău acești Români au fost susținătorii acestui stat și în timpul lor ei au fost bărbații ei cei mai mari, căpitanii ei cei mai viteji.

E deci foarte dureros, dacă un fost ministru de culte ne spune, că noi nu susținem statul, ci ne socotește ca niște lăpădături ori ca venituri. Recomand în atențiunea contelui Aponi cartea lui Benedek „Istoria națiunii maghiare” unde într'un loc se zice: „Când la știrea, că Mohamed al II-lea a luat Constantinopolul, Europa întreagă se umpluse de groază că dânsul acum pleacă a cuceri lumea creștină, iarăș numai dela Huneade se aștepta respingerea Turcilor. Și bărbatul mare a uitat

supărarea personală ce i s'a făcut și el singur a oferit 10,000 de soldați români pentru apărarea patriei. Dintre magnați abia câțiva i s'au alăturat”. Și poporul român totuși n'a apărat acest stat?

Se poate înfăptui maghiarizarea?

Dar cele de sus sunt lucruri vechi. Marea chestiune de azi este: putem noi să fim maghiarizați ori ba? Dacă se poate, atunci societatea maghiară și statul maghiar trebuie să facă tot ce se poate, pentruca să ne maghiarizeze, dacă se poate duce la bun sfârșit. Dacă însă nu se poate, atunci forțarea maghiarizării este deadreptul sinucidere (omorâre) și produce în nemaghiari cel mult simțul, că dacă e vorba de peire, să perim toți, să perim și voi Ungurii și să perim și noi Români.

Căci, onorată cameră, avem deja pilde din atâtea state. Acolo e cazul Polonilor, ce a amintit deja și un domn coleg deputat guvernamental, când puternicul stat german cu 65 milioane de locuitori n'o poate scoate la cale cu 3 milioane de Poloni. Dacă au ajuns la oarecare rezultate prin colonizări, asta nu va să zică germanizarea tuturor Polonilor. — Acolo e soarta Polonilor din Rusia, pe cari nici decum nu i-au putut face Ruși, dar a succes să-i facă cei mai mari dușmani ai Rusiei, cari abia așteaptă momentul când se vor alia cu dușmanii din afară în contra patriei lor. De altă parte iată pilda Polonilor din Austria, cari sunt cei mai credincioși supuși ai Austriei și iată pilda Elveției, unde cele trei naționalități trăiesc în cea mai prietenească înțelegere. Aceștia nu doresc să se alature nici la Franța, nici la Italia, nici la Germania. — Politica ungurească are puțință să urmeze ori pilda Rusiei ori pilda Elveției.

Dar nu se poate nădăjdui că în țara aceasta se vor întâmpla schimbări, în spre mai bine, câtă vreme nu va fi deslegată chestia naționalităților, după aceea să urmeze democratizarea țării. Că ce stări sunt la noi în țară a spus-o într'o adunare contele Andrași Gyula, care a zis: „Nu este stat în Europa apuseană, în care guvernul să aibă atâta putere, în care guvernul să poată strică ori ajuta atât de mult cetățenilor și, durere, nu este stat, unde guvernele să fi admis că pot abuză de puterea lor, ca în Ungaria. Aci-i înainte de toate primejdia naționalităților. De frica ei, societatea maghiară a adus multe legi volnice, au dat putere prea mare guvernelor, de care ca națiune iubitoare de libertate, totdeauna s'ar fi ferit”.

Așa a spus un Maghiar într'o adunare maghiară. Nu trebuie deci ca eu să dovedesc, că pentru libertățile publice ungurești și pentru națiunea maghiară nu este o primejdie mai mare, decât deslegarea chestiei naționalităților.

Maghiariza nu ne pot!

Dacă deci nu putem fi maghiarizați, atunci nu rămâne altceva, decât că în cele din urmă se vor afla bărbați politici maghiari, — nu cred ca acela să fie contele Ștefan Tisa, căci noi cei de azi vom fi de mult în mormânt atunci, când ura va încetă întru atâta, ca împăciuirea să se poată înfăptui — cari vor duce la bun sfârșit chestia asta.

Se prea poate deci, că odată chiar acei

domni, cari acum sunt contra contelui Tisa, vor fi chemați să ne facă concesiuni mult mai mari, decât acelea, pe cari ni le-a făcut azi contele Tisa. Căci niciodată nu se poate ști, că oare prânzul, pe care cineva și l'a pregătit, el îl va gustă ori altcineva căruia i-s'a părut proastă gustare.

Onorată cameră! Dacă noi nu putem fi maghiarizați, atunci trebuie să ne câștigați în interesul susținerii acestui stat așa, ca atât noi, cât și poporul, să nu simțim puterea de stat ca un dușman, să nu simțim numai povara și greutățile statului numai din cauză, că suntem Români, ci să-i simțim binefacerile și egalitatea de drepturi, ca să putem trăi aci viața noastră națională asigurată prin instituțiuni.

Sunt dator să mai spun și aceea, că nu se poate pertracta cu un popor decât numai prin reprezentanții săi, fie aceia ori deputați dietali, ori membri ai comitetului, și este o curioasă pace aceea, care vrea să înlătore pe deputații români, cari vrea chipu să se împace cu poporul român dar așa, ca poporul să nu-și poată alege deputații din voință liberă. Nu despre noi e vorba, onorată cameră, viața noastră trecătoare e foarte scurtă și mandatul acesta într'adevăr pretinde jertfe mult mai mari, decât să ni se pară de dorit a ajunge deputați. Dar, câtă vreme poporul român nu va fi reprezentat aci în cameră prin alegeri libere, conducerea lui o va avea, ca și azi, comitetul național.

Un viitor mai bun.

Ceeace privește viitorul: noi suntem convinși că pentru toate suferințele de veacuri are să ne răsplătească viitorul. Suntem convinși, că dacă trecutul a cerut dela noi jertfe, dacă pentru ziua de azi e luptă, viitorul va aduce învingerea noastră. Această convingere ni s'a întărit și prin mărturisirea contelui Berchtold, făcută în vorbirea sa din delegațiuni, că adevărat pacea dela București pentru aceea nu poate fi lungă, deoarece în Macedonia nu sunt nici acum împlinite dreptele cereri naționale. Și când am cetit acest discurs (vorbire), nu numai conducătorii români, nu numai preoții și intelectualii (ceialți domni) noștri, dar chiar și țărani noștri au zis: iată o nouă viață răsare în monarhie, căci ministrul Berchtold a declarat, că în Macedonia trebuie să împlinite cererile acelora, cari încă nu sunt mulțumiți.

Și asta înseamnă că nici în monarhia noastră nu mai este departe timpul, când și noi Români vom primi cel puțin atâtea drepturi, câte primesc în Macedonia. Și conștiința aceasta ne va da putere, ca să continuăm lupta noastră ca și în trecut în cale constituțională (pe bazele legii), cu arme legale. Și ne pare nespuse de rău, că atunci, când Albanzii au primit un stat, ministrul președinte a vorbit cu noi despre un *gimnaziu* (!! Red. F. P.) și chiar atunci noi împreună cu ministrul-președinte suntem învredniciți de cele mai mari atacuri din partea opoziției. Prin asta se dovedește, că lucrul nu este încă copt, că e lipsă încă de multă muncă, din partea dumneavoastră și din partea opoziției, tot așa din partea noastră, ca să se pregătească drumul priincios, pe care să se poată înfăptui pacea sigură și dăinuitoare. Sunt convins că această chestiune nu se poate deslega decât numai pe temeiul asigurării existenței (vieții) naționale a poporului român.

Alte amănunte din dietă.

Am dat toate părțile mai însemnate din vorbirea dlui deputat Dr. Alexandru Vaida-Voevod, fiindcă cele spuse de Domniasa sunt tot atâtea adevăruri, cari sunt vrednice a fi cât mai bine cunoscute de poporul nostru. In cele următoare vom schița pe scurt și cuprinsul celorlalte vorbiri rostite în dietă asupra consfăturilor dintre Tisa și comitetul național, precum și diferitele lucruri mai interesante, petrecute în ședințele dietei din zilele din urmă.

Ședința dela 19 Martie.

Joi în 19 Martie n. ministrul de finanțe **Teleski** a prezentat dietei proiectul de buget pe 1914—1915 (cheltuelile și venitele statului din 1 Iulie 1914 până la 30 Iunie 1915). Vorbirea ministrului, cu care a prezentat acest buget, a ținut două ore întregi. Venitele țării fac aproape la 2300 de milioane coroane, iar cheltuelile sunt numai cu 61 de mii coroane mai mici decât venitele. (E întrebare însă, dacă și asta e chiar așa! Mai curând se cheltuiește peste venite, decât să se mai pună ceva și la o parte. In România de pildă se pun milioane la o parte în fiecare an. *Redacția Foi*). Pentru cheltuelile armatei e pus pe anul viitor mai mult cu 55 milioane, pentru plățirea datoriilor statului 37 milioane, la dispoziția ministerului de comerț, în-deosebi pentru facerea de noi linii ferate, 35 milioane, pentru ministerul de culte 13 milioane. — Venite mai mari ca în trecut sunt plănuite a se scoate: din dări directe cu 42 milioane mai mult, dări de consum 30 milioane, stampele 5 milioane, dela tabac 4 milioane, dela căile ferate 15 milioane, din pădurile statului 3 milioane. (In aceste milioane de **noui dări** câte nu plătim și noi Românii!? Aci nu suntem trecuți cu vederea, numai când e vorba să primim și noi ceva dela stat, atunci nu vreau să ne ia în seamă! *Red.*)

In ședința din această zi a ținut o mare vorbire deputatul nostru **Vasile Damian**, care a arătat, că pentru partidul național român a fost cu neputință a primi condițiile de pace ale lui Tisa. Românii au rămas îngroziți când au auzit, că după noua lege electorală abia 27 cercuri electorale vor fi cu majoritate românească (mai multe voturi românești), pe când după legea cea veche am avut 42 cercuri, unde Românii aveau cele mai multe voturi. Ba Tisa a declarat, că nici restul legii de naționalități nu vrea s'o execute. Dar nici pentru puținul cât ni-l dă Tisa, **nu ne dă nici o garanție**. Intre astfel de împrejurări nu poate fi vorba de pace. (Din frumoasa vorbire a dlui protopop și deputat Damian vom da unele părți mai pe larg în numărul viitor. *Redacția Foi Pop.*)

A vorbit apoi deputatul guvernamental **Ugron Zoltan** învinuind pe Poloni pentru atacurile lui la adresa Românilor. El (Ugron Zoltan) cunoaște lucrurile mai bine, fiindcă trăește între Români, Săci și Sași. Înțelege cele spuse de deputații români, și dacă nu le află toate de bune, totuși îi pare rău, că ministrul-președinte n'a mers mai departe în recunoașterea drepturilor limbei române în școli. (Acesta a vorbit destul de frumos, dar răul e că totul a rămas numai la vorbe. *Red.*) Vorbitorul combate pe ceice sunt contra păcii și declară, că trebuie să se afle vr'o moda-

litate cinstită de pace. Ca un mare pas înainte în acest sens consideră el și desbaterea de acum în dietă.

Contele Mihail Esterhazi (deputat koșutist) învinuiește pe Tisa din cauza consfăturilor purtate cu Românii, cari nici n'ar avea dreptul să vorbească în numele a trei milioane de Români. (Dar ai tu, trântorule?! *Red.*). De altcum Esterhazi zice, că cu guvernul de acum și cu deputații din partidul guvernului nu poate să stea de vorbă până ce nu declară fiecare pe cuvântul de onoare, că nu au fost aleși cu bani dela sare (aci vrea să se înțeleagă târguelile lui Lukaci cu contractele de sare, pentru cari ar fi primit mai multe milioane). Esterhazi nu primește răspunsul lui Tisa.

Tot în ședința de Joi, deputatul koșutist **Saghi** a întrebat guvernul ungar asupra unei mari adunări, pe care vrea s'o țină Liga culturală din România la 29 Martie n. și în care adunare se va vorbi asupra consfăturilor dintre Tisa și Români, precum și despre urmările noiei legi electorale în Ungaria. Deputatul Saghi cere, ca guvernul ungar să împedecă — prin ministrul austro-ungar la București — ținerea acestei adunări, care vrea să se amestece în chestiile dinlăuntru ale Ungariei.

Prim-ministrul Tisa a răspuns îndată, că el nu se poate amesteca în afacerile României, spre a controla că: o societate ce fel de adunări ține și cu ce fel de program? Un astfel de amestec pe cale diplomatică s'ar putea face numai atunci, când s'ar întâmpla fapte, în urma cărora să sufere vaza și onoarea unui stat. (Ei, fără asta n'a putut fi harnicul de Saghi! Par'că Ungaria se poate amesteca în chestiile din lăuntru ale României! *Red. Foi*).

Ședința dela 20 Martie n.

In ședința aceasta neînfrântul nostru luptător, dl **Dr. Alexandru Vaida-Voevod**, deputatul Arpașului, a ținut un impunător discurs timp de două ciasuri și jumătate, fără întrerupere. Cele mai însemnate părți din vorbirea dlui Vaida le dăm la alt loc al foi de azi.

După vorbirea energicului naționalist Vaida a urmat la cuvânt slăbănogul și vândutul vicar **Mangra** dela Orade. Când s'a sculat însă el să vorbească, deputații români au părăsit sala în mod demonstrativ. Mangra a îndrugat și el câteva vorbe, lăudându-și stăpânul, pe Tisa, pentru încercările de-a face pace.

Fiind acum desbaterea spre sfârșite, se scoală **prim-ministrul Tisa** și cere luarea la cunoștință a răspunsului său din partea dietei, precum și propunerea deputatului Iakabfi. (Această propunere e de așa, că dieta să se declare mulțumită cu cele făcute de Tisa în decursul consfăturilor.) Tisa, în vorbirea lui, își exprimă părerea de rău, că unii deputați din opoziție au ridicat grave învinuiri contra Românilor, de pildă Poloni. Urmarea acestor învinuiri a fost, că deputatul Vaida numai decât a răspuns tot așa de aspru. In felul acesta, bine înțeles, că nu se poate ajunge la pace. De aceea roagă pe deputații maghiari, ca să nu peardă din vedere cele auzite în cursul acestor desbateri. Din contră, să lucreze mai departe în țară în interesul păcii. (Fiind timpul înaintat, la 2

ciasuri după ameazi, se anunță o pauză de un cias).

După ciasurile 3 se deschide din nou ședința. Ia cuvântul deputatul sas **Koponi** din Brașov, care atrage atenția lui Tisa asupra Șvabilor din Bănat și îl roagă ca să îplinească cererile naționale ale acestora.

După Koponi s'a sculat însă îndată deputatul sas **Melzer**, care încă ar vrea unele ușurări pe seama Șvabilor, dar el vrea să fie mai blândoc, mai cap plecat față de Tisa și de aceea zice, că nu susține întru toate cele spuse de colegul Koponi. (Urmarea acestor două vorbiri ale deputaților sași a fost, că Koponi va repăși din partidul guvernamental. Asta din cauză, că Tisa i-ar fi luat lui Koponi în nume de rău unele vorbe spuse în dietă. Cu Koponi o să iese din partidul guvernamental și deputatul sas **Brandtsch**, care deja și până acum a reprezentat un punct de vedere mai radical, decât ceilalți deputați ai lor. Astfel vedem, că între Sași încă se ivesc prefaceri.)

Punându-se la vot, dieta primește răspunsul lui Tisa și propunerea deputatului Iakabfi. Președintele propune apoi, ca dieta să nu mai țină ședințe deocamdată, rămânând ca președintele să concheme pe deputați la ședință, când va afla el cu cale (poate după Paști).

Pentru „poetul asupriților“

Serbătorirea dlui Octavian Goga în Sibiu.

In numărul trecut am spus, că dl **Octavian Goga**, care în poeziile sale atât de duios cântă durerea și năcazurile poporului român din Ardeal, a scris acum o piesă teatrală intitulată „Domnul notar“. Această piesă a fost de curând jucată la Teatrul Național din București. Frații din România au primit cu mare însuflețire drama dlui Goga. „Domnul notar“ e mereu reprezentat la teatrul din București, iar lumea românească grăbește din toate părțile, ca să vadă această piesă teatrală, în care se arată asupririle și sbuciumările noastre a celor din Ardeal.

Prin scrierea acestei piese teatrale și reprezentarea ei la București, am putea zice, că dl Goga a dus cu sine la București un colț al Ardealului... Frații din România liberă, privind piesa „Domnul notar“, vor privi în sufletul nostru, care atât de mult se sbate sub povara năcazului, a asupririlor și a batjocurilor, ce zilnic trebuie să le îndurăm noi în pământul și moșia noastră, pe care de atâtea veacuri am apărat-o cu sângele nostru...

Subiectul piesei este de a arăta tirania și abuzurile, ce se fac la noi în Ardeal din prilejul alegerilor de deputați. In piesa dlui Goga, capul răutăților la o astfel de alegere este notarul Vălean, care pentru a se face plăcut mai marilor săi, își uită că a supt față românească și corteșește pentru candidatul guvernului, care e un Român renegat, vândut Maghiarimii. Renegatul e ales deputat, dar cu vărsare de sânge. Din cauza aceasta poporul se revoltă amar și omoară pe al doilea renegat, pe notarul Vălean. Astfel ceice și-au lăpădat neamul și-au primit răsplata...

Că inimile fraților din Țară, văzând această piesă, au tresărit puternic, e ușor de înțeles. Nici că se putea altcum. Iar ca semn al dragostei lor pentru noi, frații

liberi din regat, pe lângă alte multe semne de cinste pentru dl Goga, ei au aranjat și un mare banchet în onoarea „poetului asupriților“, despre ceace am scris în numărul trecut.

Dacă astfel au cinstit frații din Țară pe poetul nostru, nu mai încapе în doială, că și noi suntem datori să ne arătăm dragostea față de acela, care luptă cu condeii pentru dezrobirea unui neam. Această dragoste i-s'a arătat dlui Goga Mercuri acum, în 25 Martie n., când s'a aranjat în Sibiiu un mare banchet (masă comună) în onoarea poetului.

Și la dreptul vorbind, banchetul de Mercuri seara a fost o adevărată serbare națională nu numai a Românilor sibieni, ci a neamului întreg din Transilvania și Ungaria. A luat parte tot ce are Sibiiul mai distins, precum și foarte mulți intelectuali din jur. Cu totul au fost peste 100 de inși, cari au participat în persoană. Au fost însă sute și mii de persoane, cari din cauza scurtimii timpului sau a depărtării n'au putut lua parte în persoană, dar au luat parte cu gândul, iar gândurilor lor le-au dat expresiune prin mulțimea de telegrame și scrisori, cari au sosit în decurs de două zile la adresa dlui Goga și a comitetului aranjator, în fruntea căruia a stat neobositul domn Ioan Lăpădatu, directorul băncii generale.

Din lipsă de loc și fiindcă ziarul nostru tocmai în dimineața zilei de după banchet se pune sub tipar, nu putem da un raport mai pe larg asupra acestei serbări. Dar îl vom mai completa în numărul viitor. De astădată dăm numai unele detalii mai scurte.

Banchetul s'a aranjat de societatea română din Sibiiu în sala cea mare dela restaurațiunea Stadtpark. La ciasurile 8 seara toți cei invitați și înștiințați se grăbesc a-și ocupa locurile. În sală domnește o deosebită veselie pe fețele tuturor. E temere numai, că nu vor avea toți loc. În fruntea mesei ia loc serbătoritul Octavian Goga, având la dreapta pe domnii Ioan Droc, protopop în penziune, Ioan de Preda, protopopul Nicolae Togan și Dr. Ilie Beu, iar la stânga pe domnii Nicolae Ivan și Lazar Triteanu, asesori consistoriali, Dr. Octavian Russu și Dr. Vasile Preda. În fața dlui Goga stau doi țărani deștepți, cu fața veselă și ochi scânteietori: e primarul Iacob Ciucian și cu viceprimarul Iacob Isdrailă, iar lângă ei părintele Emil Cioran și medicul Dr. Bucur, cari toți patru reprezintă comuna Rășinari, locul natal al poetului Goga, de unde autorul și-a luat atâtea nume, scene și motive în drama sa. Urmează apoi la masa din mijloc domnii: Victor Tordășianu, Timotei Popovici, Pavel Borzea, Dr. Zen. Gheaja, Dr. Ioan Muțiu, Dr. Silviu Dragomir, Dr. Ioan Broșiu, Eugen Todoran, Horia Avram, George Dușoiu, Ioan Panfilie, Aurel Popovici, Candid Popa, Traian Păcală, Dr. Ioan Rațiu, Nicolae Negruțiu, Dr. Victor Muntean și Dr. Victor Raicu. La masa din stânga: Ioan Vătășan, Victor Păcală, Ioan Lăpădatu, părintele Solomon, Nicolae Bratu, Octavian Neagoș, Octavian Fulea, Sofron Roșca, Iuliu Enescu, Iosif Schiopul, Stefan Boer, Vasile Osvadă, David Mohan, Remus Cosma, Ioan Rebea, Ioan Manta (Gurarăului), Romul Simu, Emil Verzariu, Const. Pop, I. Simu protopop (Sebeșul săsesc), Dr. Vasile Bologna. La masa din dreapta domnii: Dr. Ioan Lupăș, protopop (Săliște), Dr. George Proca,

Ioan Teculescu, protopop (Alba-Iulia), Dr. Alex. Fodor (Alba-Iulia), Dr. Nicolae Comșa (Săliște), Nicolae Borzea, protopop (Făgăraș), Dr. Ioan Fruma, Dr. Stefan Ladai, Dr. Eugen Piso, Dr. Ioan Pop (Alba-Iulia), Vasile Stoica, Ioan Oțoiu, Dr. Traian Petrașcu (Tălmăciu), Ioan Duma preot (Petroșeni), Dr. Moga (Sebeșul-săsesc), Dr. Ioan Voina, Emil Comanescu, Dr. Lucian Balint, Dr. Aurel Milea, Dr. Liviu Turcu, Ioan Henteș, Nicolae Hențiu (Săliște), Ionel Comșa (Săliște), Dr. Nic. Ittu, Dr. Onisifor Ghibu, Dumitru Vulcu, etc. etc.

La masă s'a servit: Șalău rasol cu sos tartar, Gogoși cu marmeladă, Muschiu garnisit, Tortă, Inghetată, Fructe, Cafea neagră, Risling de Târnave, Șampanie.

Șirul vorbirilor la început dl asesor consistorial **Lazar Triteanu**, care în numele societății române sibiene a binevenat pe poetul Goga, măestrul și tălmăcitorul gândurilor poporului românesc. Dl Triteanu, prin alese cuvinte a scos la iveală prefacerea simțemintelor și a ideilor poporului român, cari comori nesecate au aflat un mare tălmăcitor în poetul nostru Goga, pentru care închină și îi dorește succese tot mai mari.

Urmează dl protopop al Săliștei, **Dr. Ioan Lupăș**. Domniasa salută pe poet în numele prietenilor de odinioară, cari cu toții și-au făcut studiile împreună prin cele școli străine, unde au locuit pe la cutare străin din Sibiiu sau airea, iar acum s'au așezat fiecare acolo, unde l'a dus soartea: unii acasă, iar alții în diferite părți. În numele acestor prieteni închină pentru poetul Goga, căruia îi pofteste să se avânte tot mai sus, spre fala neamului nostru.

Se scoală acum iubitul nostru poet. Dl **Goga** e vădit impresionat de dragostea, ce i-se arată din partea Sibienilor. Domniasa spune, că se bucură, fiindcă i-a reușit a duce Ardealul la București, iar frații noștri văzând cele arătate în piesa „Domnul notar“ ne-au înțeles pe deplin și s'au bucurat. În vorbirea sa, „poetul pătimirilor noastre“ a atins unele coarde atât de duioase, din viața sa și în legătură cu noua dramă, încât e greu a da cuprinsul într'un scurt resumat. Sperăm însă, că în numărul viitor vom putea publică unele părți din vorbirile susnumite, cari au fost adevărate mărgăritare literare.

Se ridică apoi părintele **Emil Cioran** dela Rășinari și în numele Rășinărenilor aduce omagii poetului serbătorit, care își trage originea dintr'o veche familie de preoți cinstiți dela Rășinari. Părintele Cioran spune, că Rășinărenii se simt mândri, că dl Goga a eternizat în cartea sa atâtea nume, motive și vorbe dela Rășinari. În numele Rășinărenilor îi dorește poetului iubit izbândă în toate gândurile și lucrările sale.

După aceea ia cuvântul dl asesor **Nicolae Ivan**, care mulțumește celor prezenți pentru participarea la această serbare, ce s'a aranjat în onoarea unui fiu iubit al neamului nostru.

Vorbirea părintelui Cioran l'a transpus pe dl Goga cu gândurile iarăș în trecutul îndepărtat. Domniasa se scoală și mulțumește consătenilor pentru dragostea arătată. Spune, că de acest loc îl leagă atâtea amintiri duioase. Se bucură de prezența celor doi țărani, cari au venit să reprezinte poporul unei fruntașe comune. Poetul iubește atât de mult satul. Alții iubesc patria. Dar noi n'avem patrie, noi avem numai sat. Să ne iubim deci satul și să sperăm că va veni

vreamea, când vom avea și patrie... Cu acestea dl Goga își încheie vorbirea poetică, iar cei prezenți erup în strigă de: Să trăiască!

A mai vorbit protopopul **Teculescu** dela Alba-Iulia. Dânsul încă își exprimă bucuria pentru splendida reușită a piesei dlui Goga la București. Aceasta și din motivul, că în piesă se vorbește de multe comune de prin jurul Alba-Iuliei. Oratorul închină pentru serbătoritul unui neam asuprit.

După alte câteva vorbiri mai scurte a urmat dl profesor **Dr. Silviu Dragomir**, care dă cetire telegramelor și felicitărilor, sosite în decursul celor două zile din urmă la adresa comitetului aranjator și a dlui Goga. **Au sosit cu totul la 200 de telegrame și felicitări**, atât din apropiere cât și de prin cele mai îndepărtate ținuturi românești. Cetirea telegramelor e primită cu vii aplauze la adresa trimițătorilor. Și sunt gânduri și idei atât de mărețe în aproape toate acele telegrame. În numărul viitor vom da și noi o parte din ele, acum amintim că s'au trimis telegrame și felicitări din: Iași (dela profesorul universitar Stere, căruia i-s'a răspuns dela banchet tot printr'o telegramă), Brașov (toată inteligința, la 200 de subscrieri), Blaj, Cluj (universitarii, copii nimănu), Viena, Budapesta (universitarii), Cernăuți, Arad, Oradea-mare, Timișoara, Beiuș, Șimleu, Zalău, Sighetul Marmăției, Orăștie, Deva, Merceurea, Crasna, Făgăraș, Dej, Tășnad etc. etc.

În tot decursul mesei a domnit cea mai bună dispoziție și veselie. Toate vorbirile au fost primite cu îndelungate aplauze. Muzica a cântat diferite melodii naționale. Cu niște frumoase doine românești s'a produs dl Sofroniu Roșca, funcționar la „Albina“, iar la un moment dat toți cei de față s'au sculat în picioare și s'a cântat „Deșteaptă-te Române!“ Un grup de persoane mai tinere au improvisat un cor, care ne-a distras cu cântarea mai multor marșuri naționale: „Pe-al nostru steag“, „La armă“ etc. etc.

Astfel a decurs această frumoasă serbare, închinată poetului Goga de societatea română sibiană. Banchetul s'a sfârșit la 12 ore, când o parte mare a celor prezenți s'au depărtat spre casă, iar alții au mai rămas puțin în discuții la un pahar de vin.

Rap.

Știri diferite.

Asentările se vor ține în anul acesta din 22 Aprilie până în 20 Iunie. Pe baza noiei legi numărul recruților se urcă acum pentru armata comună în Ungaria cu 2388, în 1915 cu 4819, în 1916 cu 7250, în 1917 cu 7463, iar în 1918 și încă 5 ani următori, în fiecare an cu 7676 recruți mai mult decât până acum. Numărul recruților la honvezi rămâne în 1914 neschimbat, în 1915 se va urcă însă cu 2500, în 1916 cu 4000, în 1917 cu 5000, iar în 1918 și încă 5 ani următori în fiecare an cu 6000 recruți. Peste tot luat, în Ungaria trebuie să se asenteze în 1914 70 mii 406 recruți pentru armata comună, iar pentru honvezime 25 mii recruți.

Despre înarmările Rusiei în săptămâna aceasta nu s'au mai dat din Rusia știri așa de neliniștitoare ca în săptămânile trecute. Din contră, un bărbat cu trecere

în Rusia, Witte, a declarat, că după a lui părere 3—4 ani de acum încolo nu se va ivi războiu între Rusia și Germania sau Rusia și Austria. — De, se spun atâtea păreri, încât omul nu știe ce să mai creadă! Un lucru însă stă: toate statele mari europene se înarmează mereu, și încă cu mare zor. De ce? — asta o va arăta viitorul!...

Logodna prințului Carol al României. Marele ziar german „Berliner Tagblatt“ a publicat în zilele trecute știrea, că prințul Carol al României se va căsători cu o mare ducesă rusă, iar Țarul ar fi hotărât ca să-i dea fiicei sale ca zestre o parte a Basarabiei, adică ținuturile: Cahul,

Bolgrad și Ismail. Ziarul „Dimineața“ din București anunță, că în cercurile bucureștene știrea e primită cu neîncredere. „Totuși — scrie acel ziar — în unele cercuri diplomatice am putut constata, că șvornul acesta este primit cu o deosebită bucurie și că se caută a ne face să punem temei pe știrea publicată de „Berliner Tagblatt“. Ni se spune, că dacă hotarul acestui ținut care s'ar ceda României — continuă „Dimineața“ — s'ar putea întinde mai mult în spre nord, la sud, însă, el va pleca de la un punct situat spre răsărit de la orașul Chilia, lăsându-se Rusiei stăpânirea asupra celor două orașe de la Dunăre: Chilia și Akerman, unde se fac

astăzi mari lucrări pentru transformarea lor în porturi mari și de importanță militară, împreună cu zona locuită de slavi.“

Vizita prințului în Rusia e așteptată pe 28 Martie, când el va sosi la Tarskoe--Selo, dimpreună cu părintii săi, unde va sta vr'o 10 zile. Că pe care fată a țarului o va lua prințul, asta nu se știe sigur. Unii zic, că pe cea mai mare, Olga, alții că pe Tațiana care e mai mică. De altcum se fac mari pregătiri în vederea sosirii principilor români în Rusia.

Spre știre. În numărul acesta, din lipsă de loc am trebuit să lăsăm afară o seamă de material. Asta spre orientare celor care vor aștepta unele publicații.

O groaznică catastrofă lângă Veneția.

În ziua de 19 Martie n. s'a întâmplat o groaznică catastrofă lângă Veneția (în Italia). Un vapor mai mic, care avea vr'o 80 de persoane pe bord, s'a ciocnit cu un alt vapor militar. Ciocnirea a fost atât de puternică, încât vaporul s'a rupt în două și în câteva minute a dispărut în apele

mării, dimpreună cu un mare număr de pasageri. Numărul nenorociților nu se cunoaște. Se crede însă, că trece peste 50. De pe un vapor din apropiere au sărit numeroși marinari într'ajutor, dar n'au putut fi scăpați decât foarte puțini inși. Cei mai mulți dintre pasageri s'au înecat. Co-

rabia scufundată a putut fi scoasă numai în ziua următoare, când în caiutele vaporului au fost aflate o mulțime de cadavre.

Chipul nostru ne arată cum nenorociții caută să-și scape viața, dar ei sunt în curând înghițiți de valurile și spumele mării.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 26 Martie n.

Concertul doamnei Lucia Cosma.

Vineria trecută, în 20 Martie n., Românii din Sibiu am avut câteva ciasuri de adevărată înălțare sufletească. În seara acelei zile renumita noastră cântăreață, doamna Lucia Cosma, a dat un concert în favorul școlii române de industrie, care e susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu.

Doamna Cosma e o persoană deja bine cunoscută și apreciată de publicul sibian, atât român cât și străin. Dovadă despre aceasta este și prezența la concert a celor mai marcante persoane din Sibiu, fără deosebire de naționalitate. Și într'adevăr, oricui trebuie să-i cadă atât de plăcut la suflet, ascultând dulcea voce a doamnei Cosma. La domniasa se observă numai decăt, că nu e cântăreață de profesiune și doritoare de reclamă, ci e o persoană care cântă de dragul artei, o persoană care prin fineța și gingășia vocii ei, ajutată de o ținută maiestatică, e în stare să captiveze un public cât de pretențios, cum de fapt e publicul sibian, care știe să distingă valorile.

Programul concertului a cuprins 6 puncte executate de doamna Cosma, iar un punct deosebit a fost executat la pian de dl Gustav Koricsansky, pianist. În această seară am avut prilejul a auzi pătrunzătoare arii și cântări de Glück, Gasparini, Brahms, Wolf, Thomas, precum și cântece naționale românești de Dima, Brediceanu, Borgovan și Otescu.

Publicul prezent din Sibiu și jur, care umpluse bine spațioasa sală dela Gesellschaftshaus, a răsplătit cu binemeritate aplauze arta de salon a doamnei Lucia Cosma, făcându-i totodată și mai multe cadouri cu buchete și cununi frumoase de flori.

Mult putem învăța. Cetim în „Drapelul“ (din Lugos, cumcă doamna Miți Buciu a dăruit „Cantinei școlare“, unde se ajută copiii săraci cu de-ale mâncării, suma de 10 cor. în loc de pomană de 6 săptămâni în amintirea soțului său Costi Buciu, fost funcționar la comitat. — Și pentruce n'am mărturisit, că această faptă, deși frumoasă, pentru o foaie din Sibiu, n'ar merită atâta însemnătate spre a o încreștă și noi! O facem însă, fiindcă cuprinde în sine o neprețuită învățătură, din care ar putea mult învăța și cetitorii nostri. Atâta amar de cheltuială recere o pomană din zilele noastre, încât dacă stai a judecă puteai trăi cu ai casei multe zile, ba chiar săptămâni din cecece ai cheltuit la pomană.

Femeia unui ministru omoară pe un redactor. Soția ministriului francez Caillaux a intrat în odaia de lucru a redactorului dela ziarul „Le Figaro“ și a tras asupra lui 5 gloanțe de revolver, rânindu-l de moarte. Aceasta din cauză, că redactorul ducea o luptă crâncenă în contra ministriului, în foaia sa. Ministriul și-a dat abzi-cerea, iar soția e întemnițată.

Dinamită în stradă. Înaintea școlii de fete din Cluj s'a găsit un pachet, în care s'a aflat o cantitate mare de dinamită. S'a pornit cercetare de a se afla, cine a așezat acolo materia periculoasă și cu ce gând.

De pe urma războiului. La Marseille (în Franca) au ajuns patru corăbii încărcate cu gloanțe și cartușe vechi rămase pe câmpul de luptă în Balcani. Acest material va fi întrebuințat pentru facerea de dopuri la sticle, adecă plumburi la închiderea glăjilor. Ele au fost strânse din pământ de târgoveții cu fer vechiu, de cari vedem umblând și prin satele noastre. La câți nu ne va ajunge deci în mână plumb, trecut poate prin carne de om și câte ar ști să ne povestească aceste metale, dacă ar avea ele darul de-a vorbi!

S'a spânzurat de supărare. Un lucrător dela calea ferată din Brün, de năcaz că a doua femeie i-a murit de oftică, a sugrumat pe cei doi copii ai săi, apoi el s'a spânzurat.

O nouă mașină de sburat. Până acum înscoditori de mașini de sburat s'au gândit numai la purtarea oamenilor. Acum inginerul Eiffel a construit o mașină, cu care se poată duce greutatea mai mari. Aceasta va fi de mare folos în timp de împresurări de cetăți, când oastea încunjurată de dușmani, trebuie să se predea din lipsă de hrană. Cu noua mașină se poate duce odată mâncare pentru o zi la o mie de oameni.

Omor. Cetim într'o foaie unguerească: Ioan Marcu din Deva, venind dela lucru a găsit înaintea casei sale pe tovarășul lui de muncă Vasile Murcian. Marcu a luat la răspundere pe celalalt, ce caută la poarta lui? Din vorbă au ajuns la ciartă, din asta, — dupăcum e obiceiul, — la bătaie. În focul luptei Marcu a străpuns cu cuțitul pe Murcian, care a doua zi a murit. Uci-gașul a fost arestat.

Iarăși nebuna de dragoste. Militarul activ Dumitru Papp din Maramurăș era îndrăgostit foc în Ana Mednic, dar părinții fetei nu voiau să știe de dragostea lor, ci oprise pe Ana să mai stea de vorbă cu Dumitru. Acesta aflând de opreliște a pus gând, că sfârșește și cu fata și cu el. A pândit când fata trecea singură pe stradă, a tras-o într'o grădina ferită și a împușcat-o, după aceea și-a dat și lui un glonț în cap, punând capăt pentru totdeauna dragostei pârđalnice. — Minte slabă duce la ispravă slabă!

Nenorocire pe Dunăre. Față cu Turnul Severin al României, pe malul sârbesc se află orașul Cladova. De aci au plecat, Duminecă a fost săptămâna, o luntre cu 15 persoane, cu să treacă spre Turnul Severin. Când barca a ajuns în mijlocul râului, nu se știe din ce pricină s'a răsturnat și toți călătorii au perit în valuri.

Ură între albi și negri. În Transvaalul Burilor viteji s'a iscat o ciartă mare între albi, cari sunt stăpânii băilor de aur și între negrii băieși. S'au întâmplat mai multe atentate, punându-se bombe locuințelor albilor și au fost arestați mai mulți negri.

Hoța de diplă. După spartul târgului din orașul ungueresc Kecskemét, doi târgoveți s'au tras într'o crâjmă să-și desamortească trupul înțepenit de frig. Fiind aci și doi puradei cu diptele, oamenii iute au apucat chef de petrecanie și joc. De cătră ziuă însă, bagă unul de samă, că i-au perit din buzunar cele trei sute de coroane. Chemat fiind un polițist, a găsit suma de bani în dipla unui faraon. A dracului diplă!

Norocul teatralistului. Din America se vestește, cum a ajuns teatralistul Hackett la o avere de 7 milioane. El are adecă o nepoată foarte bogată cu care se are rău. Aceasta, murindu-i bărbatul, a voit să facă testament din vreme, în care se lase averea cea mare spre scopuri de binefacere, ca nu murind și ea, să ajungă în mâinile unchiului nesuferit. Când se pregăti de facerea testamentului însă, i-s'a tulburat mintea, așa că și dacă făcea testamentul, după lege nu ar fi fost valabil (în putere). N'a mai trăit mult și a murit, rămânând averea în mâinile, unde nu ar fi dorit stăpâna.

Unde trăiesc oameni în pace. Departe, departe în largul Oceanului Atlantic, se află o insulă mare, aparținătoare Danemarcei. De aci se vestește în largul lumii, că în timp de 84 ani nu s'a întâmplat nici o crimă. Deci cea din urmă faptă rea, mai mare, s'a întâmplat în anul 1829. Judecați iubii cetitori, cum stăm noi față de cei de pe insula Islanda?

Spre pământul țării sale. Intr'un elegant vagon al trenului de Paris, călătoriau un bolnav, un medic și patru îngrijitori, având cu ei și un copârșeu scump de metal. Bolnavul era Rose de Baross, bogătan american, care a fost într'un spital din Elveția și de groază să nu moară și să fie îngropat în pământ străin a luat toate măsurile de lipsă ca să fie îngropat acasă. De aceea a luat pe medic și copârșeu cu el, ca decumva s'ar întâmplă să moară pe drum, doctorul să-l îmbalzameze și așeze în sicriu, să ajungă acasă întreg și neschimbat. Drumul până acasă fiind lung, cine știe în ce stare va ajunge americanul pe pământul dorit.

Unde își purta averea. Când țărânul nostru vrea să spună, că e sărac lipit pământului, el zice, nu am decăt cei pe mine. Așa spune și un cerșitor din America, care purta în spate un pup, ca o cămilă, crezându-l lumea cocoșat. Când colo, i-s'a descoperit pupul; era adecă o ladă de pleu, purtată în spate și în care erau nu mai puțin ca 41 mii coroane în număr și un libel de bancă despre 92 mii cor., avere câștigată din cerșit. La câți nu le-or fi fost milă de bietul cocoșat, când se plângea, că nu are fără ce-i pe el. Și câți bogați, mai săraci ca el nu i-au întins filerii câștigați cu mai multă trudă decăt el!

Grijiți, — martorilor! În orașele mari, unde oamenii nu se cunosc nici vecin cu vecin, se întâmplă adesea cazuri șoade, ca cea următoare: Înaintea unui matriculant din Tereziopol (Austria) s'au înfătoșat o păreche de tineri dimpreună cu martorii spre a lega cununie. Mirele, având ceva treabă a eșit afară din cancelaria matriculantului. Acesta nebăgând de samă lipsa mirelui s'apucă și pune întrebările de lipsă miresei, apoi se adresează unuia dintre martori cu întrebările, ce trebuiau puse mirelui. Martorul a spus numele, etatea și altele câte l'a întrebat, crezând, că acestea i-le cere ca dela martor. Matriculantul deodată se scoală în picioare și declară de cununați pe mireasă cu martorul respectiv. Văzându-se greșeala, au trebuit multă vreme, pânăce s'a îndreptat, căci în matriculă nu sunt iertate alte coresături decăt cu încuviințarea forurilor superioare (judecați mai înalte).

Cine-i de pagubă, să fie și de răs. Un general francez a dat de știre feciorilor de sub comanda sa, că acela, care se va mai plânge, că i-s'a furat ceva, va fi pedepsit și pe de-asupra va fi înșămnat cu un sămn ca cu o dovadă de prostie. Porunca asta a dat-o din pricină, că prea multe furturi se întâmplau între feciori și nu se putea da de urma hoțului. Cu această sigur, că a pus capăt hoțiilor, cari poate de multeori erau numai născocite.

Fata și mama. Pe țărmurile mării, aproape de Fiume, a fost găsit cadavrul (trupul) unei femei. După multă umblare și cercetare s'a aflat, că e văduva Maria Sustar, care și-a căutat moartea din pricina fetei sale, cu care o ducea într'o ciartă de dimineața până sara. Așa sunt unii copiii: chin pe capul bieților părinți!

ECONOMIE

Adunarea generală a „Albinei“.

Sâmbătă în 21 Martie n. s'a ținut în Sibiiu a 41-a adunare generală a „Albinei“, primul nostru institut financiar românesc. Ca totdeauna, așa și de astădată, din prilejul adunării generale a „Albinei“ au sosit la Sibiiu o seamă de bărbați de frunte de-ai noștri, cecece dovedește, că la „Albina“ sunt interesați floarea Românilor din Transilvania și Ungaria.

Toți acești fruntași români vreau să afle despre bunul mers al acestui așezământ al nostru, care din an în an înaintează și se întărește tot mai mult. Doar e fapt netăgăduit, că „Albina“ ocrotește azi, sub aripile sale, bunăstarea economică a unui neam de peste trei milioane de Români.

Adunarea generală a decurs în ordinea și liniștea cuvenită. S'a primit bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1913 cu active de 56 $\frac{1}{2}$ milioane coroane. Venitul curat al anului trecut a fost de 703 mii 622 coroane. Din această sumă s'a dat, conform propunerii direcțiunii:

Dividendă și supradividendă 480,000 coroane. Tantiemă statutară, membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului 102,925 cor. Remunerațiune funcționarilor fără drept la penziune și servitorilor 6500 cor. Pentru scopuri culturale și de binefacere 35,000 cor. Fondului general de rezervă 50,000 cor. Fondului de penziuni al funcționarilor 10,000 cor. Fondului special de rezervă restul de 19,202.62 cor.

Fondul general de rezervă s'a urcat la 1.050,000 cor. Fondul special de rezervă la 22,362.94 cor. Fondul de penziuni al funcționarilor la 870,658 cor.

Suma de 35,000 cor. destinată pentru scopuri culturale și de binefacere s'a hotărât a se împărți, pe baza propunerii direcțiunii, astfel: Contribuire la colecta pentru zidirea seminarului arhidiecezan în strada Schewis, rata a doua din suma de 50,000 cor. împărțită pe 10 ani 5000 cor. Contribuire la colecta pentru zidirea Școlii comerciale din Brașov rata I din suma de cor. 20,000 împărțită pe 5 ani 4000 cor. La fondul mesei studenților, întemeiată și susținută de institut 8000 cor. Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român: a) la fondul „Muzeului etnografic“ 1000 cor. b) la fondul

„G. Barițiu“ 1000 cor. Reuniunii femeilor române din Sibiiu pentru școlile susținute de dânsa 2000 cor. Reuniunii române de muzică din Sibiiu 200 cor. Reuniunii române de agricultură din Sibiiu 200 cor. Reuniunii pompierilor din Sibiiu 100 cor. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiiu 100 cor. Reuniunii igienice din Sibiiu 100 cor. Aceleași reuniuni pe seama dispensarului pentru tuberculoși 100 cor. Gremiului comercial din Sibiiu 100 cor. Internatului Reuniunii femeilor române din Brașov 400 cor. Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români din Brașov 200 cor. Reuniunii de muzică din Brașov 200 cor. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Brașov 100 cor. La fondul studenților bolnavi din Brașov 200 cor. La fondul studenților bolnavi din Brașov 200 cor. Tinerimii universitare din Brașov 200 cor. Tinerimii universitare din Cluj 200 cor. Internatului gr.-or. din Beiuș 200 cor. Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei pentru Atelierul industriei de casă 200 cor. Reuniunii femeilor române din Lugos, pentru cantina școlară 200 cor. La mâna direcțiunii 10,600 cor.

În consiliul de administrațiune (direcțiune) au fost realeși domnii Dr. Enea Draia și Dr. Iancu Mețianu, iar ca membru nou Dr. Vasile Bologna.

Adunarea generală a băncii de asigurare.

„Banca generală de asigurare“ încă și-a ținut adunarea Vineri la 20 Martie n., în sala Muzeului „Asociațiunii“ în Sibiiu. Din bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1913 vedem, că această bancă românească a plătit într'un singur an peste 40 mii de coroane despăgubiri de foc. Cu toate acestea a izbutit a avea și un venit curat de 50 mii 458 cor., cecece este a se mulțumi în prima linie zeloasei munci a neobositului director, dl Ioan Lăpădatu. Domniasa conduce prima noastră instituție de acest fel cu o dreosebită chibzuială, fiind călăuzit de gândul a pune banca de asigurare pe niște baze cât mai sigure și mai tari pentru totdeauna. Având acestea în vedere, s'a făcut propunerea ca acționarilor să nu li se dea decât 4% dividendă, dar în schimb să se înmulțească cât mai mult rezervele băncii, din cari să poată acoperi la vreme orice pagube, fără ca banca să simțească în mod deosebit.

Aceste stări de lucruri ar trebui să îndemne pe toți Români noștri, ca numai la Banca generală să facă orice fel de asigurări, fie de foc sau nu mai puțin și de viață, pentru cari se oferă cele mai avantajoase condiții.

Cărți și reviste.

„Domnul notar“ frumoasa dramă în trei acte de Octavian Goga, despre care scriem în foaia de azi, se află de vânzare la Librăria „Foi Poporului“ în Sibiiu, cu prețul de 2 coroane. Pentru porto postal este a se mai trimite încă 10 bani deosebit sau 35 bani cine voește să-i meargă mai sigur recomandat. Prețul cărții trebuie trimis înainte, deoarece prin trimiterea cu rambursă costă și mai mult de 2 coroane 35 bani.

Prăsirea viței de viie.

— Scrisoarea a VIII-a. —

Dragă prietene,

Plantarea însași se 'ntâmplă în chipul următor:

Altoaia pregătită în felul arătat în scrisorile de mai nainte, o punem în mijlocul gropii, așa ca să se incline puțin către par. Cepul dat din altoaie să se vie către par. Distanța dela par până la locul altoit să fie cam de 8—10 centimetri, ca astfel mai târziu, când dau rădăcinile din lemnul nobil, să putem umbla mai cu ușurință în jurul viței, și să le putem curăți.

Rădăcinile viței, ce o plantăm, le respirăm frumos și cu grije în toate părțile, așa ca să nu stee grămădite unele peste altele. Unii obicinuesc a strânge în mână pământ, făcându-l bulgăr și așezându-l între rădăcini, pe cari le respiră în lături.

Dupăce am făcut lucrul acesta tragem pământ mărunțit bine pe rădăcini, cam de un lat de mână, apoi îl îndesăm bine cu mâna sau cu piciorul, ca să nu poată străbate aerul la rădăcini sau la lemn, cari din această pricină ar putea putrezi. Tragem apoi iar pământ și iar îndesăm, până am ajuns în dreptul locului altoit. Dupăce am isprăvit lucrul acesta adunăm pământ bine mărunțit în jurul cepului nobil, făcându-l grămejoară, care să treacă peste cep cu 3—4 cm. Mai mult însă să nu treacă, căci lugerul crud ar străbate prea anevoie prin atâta pământ; mai puțin iarăși să nu fie, căci după o ploaie mai aspră pământul s'ar feri și vița ar rămâneă desgrupată.

Pentru locuri mai sărăcicioase e bine dacă folosim și gunoiu. Acesta însă să fie putred și să nu conție fel și fel de vermuleți și alte gânganii, cari apoi mai mult ar strică, decât ar ajuta viței. Dupăce am pus pământ de un lat de mână, punem ca un pumn bun de gunoiu, așa însă ca să n'ajungă la viță, tragem apoi pământ și purcedem în felul arătat mai sus.

În timpul plantării pământul s'a bătucit binișor. Dupăce terminăm deci cu plantarea, trebuie să săpăm printre rânduri, cât se poate mai afund, cu grije însă, să nu atingem mușinoalele făcute peste viță. Prin săpatul acesta, desfundăm locul și facem cu puțință, ca aerul și căldura să străbată mai adânc în pământ, lucru prin care contribuim la dezvoltarea cât mai frumoasă a viței.

Cu bine:

V. Zdrenghia.

Numeri de probă din foaie se trimit la dorință oricui. Să se scrie numai pe o carte postală. Abonarea se poate face cu începutul la fiecare lună. Pe o jumătate de an costă 2 cor. 20 bani, iar pe un an 4 cor. 40 bani.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

17 Martie: Agnita, Hașfalău, Rușii munți, Săsciori.

19 Martie: Basna, Marcod, Ocna (com. Alba inferioară), Petrișeu (com. Bistrița-Năsăud), Poiana sărată.

20 Martie: Cehul din Selagiu, Cernatul de jos, Murăș-Oșorhei.

22 Martie: Blaj, Etecl, Ghierghio-Sân-Miclăuș, Mehacia.

23 Martie: Cermeiu, Gyertyámos, Vârșeț, Vurmloc.

Ediția și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Loc deschis.

Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra renumitei fabrici de lumini și săpunuri Gustav Meltzer din Sibiu. Această firmă e una dintre cele mai de frunte în țara întreagă. Cumpărătorii sunt serviți cât se poate de prompt și conștiențios, la comande de lumini de ciară pentru biserici, înmormântări, pomene și parastase. Prețurile sunt cât se poate de ieftine. Când comandați, în persoană sau prin postă, spu-

neți că ați cetit în „Foaia Poporului“, și o să căpătați o marfă foarte bună.

Din Budapesta. Cine are orice afacere în Budapesta să-i scrie dlui **L. Olariu**, funcționar în ministeriu. D-sa a deschis în Budapesta un birou de informații pentru Români din provincie ca să-i scape din mâinile agenților jipuitori.

Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-o moară, ori alte mașini să-i ceară

sfatul dlui Olariu. Cine are ceva de vânzare, cine are lipsă de un împrumut ieftin, cine are orice altă afacere în Budapesta, să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și alte mașini. Adresa: **L. Olariu**, Budapesta, II., Margitkört 11.

1913. B. 462/II.

Kiadmány.

Ö Felsege a Király nevében!

Az ujegyházi kir. járásbiróság mint büntető bíróság többrendbeli becsületsértés vétsége miatt vádolt Buzea Miklós és neje szül. Vaszika Ottilia szászaházi lakosok elleni bűnügyben Mild Károly ujegyházi járási szolgabíró, és ügyészségi megbízott mint közvádoló által emelt vádak felett Ujegyházon, 1903. évi december hó 27-ik napján Dévai Szilágyi Mihály kir. járásbíró, és Burján János jegyzőkönyvvezető, valamint a felesége képviselőjében eljáró Vaszy György sértett és képviselőjük Dr. Andrea Eneas ujegyházi ügyvéd helyettese Dr. Benda Chirion ügyvéd, továbbá a vádlottak és Dr. Slakovits Gergely nagyszzebeni ügyvéd helyettese Szenkovits Viktor ügyvédjelölt mint védő részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

Ítélt:

Szabadlábon levő: **I. Buzea Miklós**, közhalmi születésű és szászaházi lakos, magyar honos, 36 éves, gör.-kel. vallású, nő, két kiskorú gyermek apja, írni és olvasni tudó, katonai szolgálatot teljesített, vagyonos, foglalkozására nézve községi jegyző, elsőrendű vádlott, és

II. Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia, hévizi születésű és szászaházi lakos, magyar honos, 36 éves, gör.-kel. vallású, férjes, két kiskorú gyermek anyja, írni és olvasni tudó, némi vagyonnal bíró, községi jegyző neje, második rendű vádlott, és pedig mind a ketten-bűnösöknek mondatnak ki, még pedig Buzea Miklós első rendű vádlott egy magában külön a btkv. 261. §-ának első bekezdésébe ütköző és ezen törvényes rendelkezés szerint is minősülő három rendbeli becsületsértés vétségben, Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia második rendű vádlott pedig szintén a csak előbb idézett törvényszakaszba ütköző és a szerint is minősülő egyrendbeli becsületsértés vétségében, a melyeket úgy követtek el, hogy Buzea Miklós elsőrendű vádlott Szászaház községben, az 1912. évi május hó közepe táján azt állította Vaszy György székesfővárosi kezelőfőtiszt irodavezető budapesti lakos, sértettől, miszerint ez egy éhenkorász (flámánd) hitvány rendőr (politai slab), a ki Budapesten a zsidóktól ruhákat lop, s ezeket hazaküldi Szászaházra a rokonainak, hogy ezek felcícomázzák magukat: ugyancsak Szászaház községben, 1912. évi augusztus hó 22-ik napján szintén Buzea Miklós elsőrendű vádlott az előbb nevezett sértettet és ennek neje benedekfalvi Kiszely Riza budapesti lakost „magyar cigányok“ kifejezéssel illette, és pedig annak utánna, hogy Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia második rendű vádlott az utobb irt helyen és időben azt állította Morár Jánosné szül. Vuiu Anisia szászaházi lakosnak, miszerint „az elhullott illetve megdöglött s a kertjében már el is ásott sertéseket jól eltették, hogy legyen miből enni adjanak a nagybátyjának t. i. Vaszy

György sértettnek“, Dr. Benda Chirion (akkoron ügyvédjelölt) ügyvédnek és Turtea Simon papnak, ha Vaszy György sértett **lejön Budapestről és ha kirándulást tesznek a „Crumpinia“ nevű dűlőben levő erdőbe;** — és így a vádlottak tudatosan a sértettekkel szemben ezeknek lealacsonyítására és lekicsinylésére s illetve jó hirnevők csorbitására vonatkozó meggyalázó, sőt rágalmazó kifejezéseket használtak, s ezért a btkv. 91. §-ának alkalmazásával s illetve az első rendű vádlottal szemben még a btkv. 102. §-át is alkalmazásba vetten az 1892. évi XXVII. törvénycikk 3-ik §-ában meghatározott célokra fordítandólag 15 nap alatt különbenni végrehajtás terhe mellett ezen kir. járásbíróóság vezetőjéhez befizetendő s behajthatatlanság esetén a btkv. 53. §-a értelmében Buzea Miklós első rendű vádlott három rendbeli 6 vagyis összesen 18 (azaz tizennyolc) napi fogházra átváltoztatandó háromrendbeli 90 (kilencven) Kor. vagyis összesen 270 K. (azaz: Kettőszázhetven) korona, Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia második rendű vádlott pedig 8 (azaz nyolc) napi fogházra átváltoztatandó 80 (azaz nyolcvan) Korona pénzbüntetésre ítéltetnek.

Kötelesek a vádlottak a bűnügyi átalány terhére eddig 21 Kor. összegben felmerült, és az esetleg ezentul felmerülő bűnügyi költségeket 15 nap alatt az 1890. évi XLIII. törvénycikk 9. §-ában meghatározott végrehajtás terhe mellett az államkincstárnak egyetemlegesen megtéríteni.

Együttal a vádlottak kötelesek még a sértett magánfelnek utánjárás költség címén összesen 123 korona 60 fillér kártérítést 15 nap alatt különbenni végrehajtás terhe mellett egyetemlegesen megfizetni.

A sértettek képviselője Dr. Andrea Eneas ügyvéd munkadíja és költsége a sértett magánfelekkel szemben 39 korona 60 fillér összegben állapittatik meg.

Buzea Miklós első rendű vádlott községi szolgálatára való tekintettel jelen ítélet jogerőre való emelkedése után a bprts. 108. és 521. §-ának egybevetett értelmű rendelkezése alapján az ujegyházi járási főszolgabíróssággal a hiteles ítéleti kiadmány áttétele mellett közölni rendeltetik.

Végül a btkv. 277. §-a alapján elrendeltetik az is, hogy ezen ítélet egész terjedelmében indokaival együtt az elítéltek költségére a Nagyszzebenben megjelenő „Foaia Poporului“ című heti lapban közzétételük.

Fratilá Miklós harmadik rendű vádlottal szemben a brts. 21. §-a értelmében elkülönített bűnvádi eljárás csak is a jelen ítélet tárgyát képezett szintén elkülönített eljárás jogervényes befejezése után lesz folytatandó.

Ujegyházon, 1913. évi december hó 27-ik napján

Szilágyi Mihály s. k.
kir. járásbíró.

Indokok:

A sértett feljelentése alapján az ügyészségi megbízott mint közvádoló azért emelt vádat mind a két vádlott ellen, mert Buzea

Miklós I. r. vádlott Szászaház községben az 1912. évi május hó közepe táján azt állította Vaszy György székesfővárosi kezelőfőtiszt irodavezető budapesti lakos sértettől, miszerint az egy éhenkorász (flámánd) hitvány rendőr (politai slab) a ki Budapesten a zsidóktól ruhákat lop s ezeket hazaküldi Szászaházra a rokonainak, hogy ezek felcícomázzák magukat: — ugyancsak Szászaház községben 1912. évi augusztus hó 22-ik napján szintén Buzea Miklós I. r. vádlott az előbb nevezett sértettet és ennek neje benedekfalvi Kiszely Riza budapesti lakost magyar cigányok kifejezéssel illette és pedig annak utánna, hogy Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia II. r. vádlott az utobb irt helyen és időben azt állította Morár Jánosné szül. Vuiu Anisia, szászaházi lakosnak, miszerint az elhullott illetve megdöglött — s a kertjében már el is ásott — sertéseket jól eltették, hogy legyen miből enni adjanak a nagybátyjának t. i. Vaszy György sértettnek, Dr. Benda Chirion (akkoron ügyvédjelölt) ügyvédnek és Turtea Simon papnak, ha Vaszy György sértett lejön Budapestről és ha kirándulást tesznek a Crumpenia nevű dűlőben levő erdőbe, és így a vádlottak tudatosan a sértettekkel szemben ezeknek lealacsonyítására és lekicsinylésére s illetve jó hirnevők csorbitására vonatkozó meggyalázó, sőt rágalmazó kifejezéseket használtak.

Ezen vádakkal szemben Buzea Miklós első rendű vádlott csak is azt ismerte be, hogy ő Vaszy Györgyné szül. benedekfalvi Kiszely Riza második rendű sértettet magyar kifejezéssel illette.

Mint hogy a vádlottaknak további határozott tagadásaikkal szemben a vádak szerinti cselekmények elkövetését Morár Jánosné szül. Vuiu Anisia, Feldeoi Jánosné szül. Vaszi Páraschiva és Vuiu Simonné szül. Vaszi Anna ténytanuk eskü alatt is bizonyították, s mint hogy az ezen cselekmények mikénti elkövetésére már vissza nem emlékező Curta Maniu és Fratilá Miklós ténytanuk pedig az 1912. évi B. 331/5. számú tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint a vádbeli cselekmények egy részének elkövetését beigazoló Morár Jánosné szül. Vuiu Anisia tanuknak a vallomását a szembesítés alkalmával igaznak ismerték el, a mit igazol az 1912. B. 331/5. számú ítélet indokolásának vonatkozó része is, ezeknél fogva a bíróság a vádbeli cselekmények elkövetését bizonyítottanak fogadta el.

Mint hogy továbbá a vádlottaknak ezen cselekményeik a rendelkező részben foglalt megállapításokhoz képest a btkv. 261. §-ába ütköző és ennek első tétele szerint minősülő három s illetve egy rendbeli becsületsértés vétségeinek alkotó elemeit foglalják magukban, ezért a beszámítást és a büntetethez is teljesen kizáró okok hiányában a vádlottakat a rendelkező részhez képest bűnösöknek kellett kimondani és a bűnösség folyamánként meg is büntetni.

A büntetés mértékének megállapításánál enyhítő körülmények gyanánt figyelembe vétettek: a vádlottaknak a család

állapotuk, továbbá a bíróság által lefolytatott számtalan bünperből is jogosan következett a bíróság tudomása szerint a vádlottak által a sértettek s illetve ezeknek Szászváron lévő rokonaik irányában táplált és több éven át formális üldözésben is megnyilvánult állandó és hosszas ellenségeskedésből és többszöri perlekedésből származott s még a tárgyaláson is fékezhetetlen modorban megnyilvánult felhevült kedélyállapotaik, valamint sulyosítóként a többrendbeli s csak is a Vaszi György első rendű sértett testvére és sogornője sérelmére elkövetett becsületsértés vétségei miatti büntetett ellőleleteik, és Buzea Miklós első rendű vádlottal szemben még a bünhalmazat is, a melyre való tekintettel a btkv. 91. §-ának indokolt alkalmazásával a kiszabadott büntetések — az egyéni becsület hathatósabb védelme céljából — az elkövetett cselekményekkel arányosak.

Az államkincstár által előlegezett bünügyi költségekben történt marasztaltatás a bprts. 480. §-ának első bekezdésében találja alapját.

A sértett magánfelek magánjogi igényeinek érvényesítésére vonatkozó rendelkezés a bprts. 5. §-a megfelelő intézkedéseinek a folyamánya, s a készkiadással okozott szükséges költségeket is magában foglaló kártérítés pedig a bprts. 479. illetve 489. §-ai alapján ítéltetett meg.

A képviseleti díj és költség megállapítása a hosszabb időtartamat igényelt tárgyalásra valló tekintettel a bprts. 485. §-ának a következménye.

A ítélet egyéb rendelkezései a rendelkező részben idézett törvényszakaszokon alapulnak.

Az ítéletnek lapban való közzététele a btkv. 277. §-a értelmében rendeltetett el.

Kmf. Szilágyi Mihály s. k.,
kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül.

Buján s. k., kezelő

Ezen ítélet jógerős és végrehajtható.

Ujegyház on, 1914. évi februárius hó 21-ik napján.

Jankó András s. k.,
kir. járásbíró.

548/913 B. szám.

Ő Felsége a Király nevében!

A nagyszebeni kir. törvényszék, mint felebbviteli büntető bíróság a többrendbeli becsületsértés vétsége miatt Buzea Miklós és Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia ellen indított bünügyet, amelyben az ujegyházi kir. járásbíró az 1913. évi december hó 27. napján 1913. B. 462/11. sz. a. ítéletet hozott, a vádlottak és védőjük részéről a vádlottak bünőségének megállapítása és a főmagánvádlok költségeiben való elmarasztalása miatt használt és írásban indokolt felebbezés következtében, Dr. Kemény Gyula kir. curiai bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki elnök, mint elnök, Muntean Gyula kir. törvényszéki bíró és Thomándl Ödön kir. törvényszéki bíró, valamint Szabó Emil kir. törvényszéki jegyző, mint jegyzőkönyvvezető részvételével, Vaszi György I. r. főmagánvádlnak, Dr. Fruma János ügyvéd mint főmagánvádlok képviselőjének, a szabadlábbon levő Buzea Miklós I. r. és Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia vádlottak és Dr. Slákovits Gergely ügyvéd, mint védőjüknek jelenlétében Nagyszebenben, 1914. január hó 28. napján megtartott nyilvános tárgyaláson vizsgálat alá vette és meghozta következő

Ítéletet:

A kir. törvényszék a kir. járásbíró ítéletének nem felebbezett részét a bp. 387. §-ának I. bekezdése (bp. 555 §-a) értelmében nem érinti felebbezett részét pedig a bp. 554. §-ának második bekezdése alapján indokainál fogva és azért, mert a felebbviteli tárgyaláson kihallgatott Boander Pál és Boander Manó tanuk, Feldesiu Jánosné szül. Vasiu Paraszkeva tanu vallomását s illetve e tanu szavahihetőségét meg nem gyengítették-helybenhagyja, Buzea Miklós I. rendű és Buzea Miklósné szül. Vaszika Ottilia II. rendű vádlott egytenlegesen kötelesek a bp. 484. §-áha értelmében 100 kor. felebbviteli költséget Vaszy György és Vaszy Györgyné szül. Kiszoly Riza főmagánvádlnak 15. nap alatt végrehajtás terhével megfizetni.

A bp. 485. §-a alapján a felebbezési eljárással felmerült díját s költségét Dr. Fruma János ügyvédnek 20 kor-ban állapítja meg saját felével szemben.

Kelt Nagyszebenben, a kir. törvényszéknek, mint felebbviteli büntető bíróságnak 1914. évi január hó 26. napján tartot üléséből.

Dr. Kemény Gyula s. k. kir. curiai bírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki elnök, Muntean Gyula s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül.

P. G. Schummer s. k.,
kiadó.

A másolat hitelül.

Buján s. k., kezelő.

Ezen ítélet jógerős és végrehajtható.

Ujegyház on, 1914. évi februárius hó 21-ik napján,

Jankó András s. k.,
kir. járás bíró.

„A doua însoțire de credit în Boz“.

Convocare.

Membrii însoțirii „a doua de credit în Boz“, sunt convocați la a **IV-a adunare generală ordinară** ce se va ține în localul școlai române din Boz, la 7 Aprilie 1914 la 3 ore p. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării, denumirea unui notar și alegerea a doi verificatori.
2. Aprobarea bilanțului pe 1913, darea absoluturului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiare, împărțirea profitului curat.

Observare: 1. Însoțirea a avut la finea anului 1912 92 membrii, în anul 1913 au mai intrat 2 membrii și a repășit 3 membrii, rămânând cu 31 Decembrie 1913 91 membri cu 91 părți fundamentale în valoare nominală de Cor. 910—
2. Bilanțul și convocarea sunt puse spre vedere publică la cassariul însoțirii și la primăria comunală din loc cu 8 zile înainte de ținerea adunării generale.
Boz, la 10 Martie 1914.

Nicolae Miclea m. p., președinte.

Contul Bilanț în 31 Dec. 1913. — Mărleșzámbla 1913. dec. 31-én.

Active—Vagyon		Pasiva—Teher	
K	f	K	f
Cassa în număr — Pénztári készlet	955.57	Depuneri de membrii — Törzs-betétek	885.—
Imprumut cu caventi — Kötvény kölcsönök	27,598.70	Fond de rezervă — Tartalék alap	740.55
Spese de fondare — Alapítási költségek	K 138.30	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	5,603.99
Spese după amortizare — Leirás után	69.15	Imprumut în Cont-curent — Kölcsön folyószámbla	22,595.95
Interese transitori restante — Átmeneti hátralékos kamatok	1,508.95	Interese trans. anticip. pro 1914	Elől. át. kamatok 1914 évre 32.64
		Profit curat — Tiszta nyereség	274.24
	30,132.37		30,132.37

Boz, la 31 Decembrie 1913. — Buzd, 1913. december hó 31-én.

Direcțiunea: — Igazgatóság:

Nicolae Miclea m. p. D. Sárbu m. p. Nicolae Doștețianu m. p. Bartolomeiu Cismaș m. p. Vasilie Barb m. p. Ioan Becicheri cassar-contabil.
Subseminatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele însoțirii. — Alôlrott felügyelőbizottság megvizsgálatm jelen számlákat és azokat megegyezőknek találtam az egylet könyveivel.
Boz, la 10 Martie 1914. — Buzd, 1914. március hó 10-án.

Comitetul de supraveghiare: — Felügyelő bizottság:

Virgil Pecuraria m. p., președinte. Petru Miclea m. p. Vasilie Cismaș m. p. Stefan Igna m. p. Nicolae Hebean m. p. Vasilie Igna m. p.

„Buzdi második hitelszövetkezet“.

Meghívó.

„A buzdi második szövetkezet“ tagjai folyó évi 1914. április hó 7-én d. u. 3 órakor Buzd községben a román iskola helyiségben tartandó **IV-ik rendes közgyűlésre** hivatnak meg.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása, jegyző nevezése és két hitelesítő megválasztása.
2. Az 1913. évi mérleg jóvahagyása, az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása, a tiszta jövedelem megadása.

Megjegyzés: 1. A szövetkezetnek 1912. év végén 92 tagja volt, 1913. évben belépett még 2 tag, kilépett 3 tag s így 1913. december 31-én 9. tag maradt, 91 törzsbetéttel 90 korona értékben.

2. A mérleg és a meghívó a szövetkezetnek pénztárokánál és a községi előljároságánál a közgyűlés előtt 8 nappal vannak közzétéve.

Buzd, 1913. március hó 10-án.

Miclea Miklós s. k., elnök.

Contul profit și perdere — Nyereség és Vesztesség számbla

Eșite—Kiadások		Venite — Bevételek	
K	f	K	f
Interese: — Kamatok:		Interese: — Kamatok:	
după depuneri — takarékbetétek után	329.83	dela imprumuturi cu caventi	
după imprumut în cont-curent — kölcsön folyószámbla után	1,696.89	kötvény költségek után	2,176.36
după dep de membrii törzsbetétek után	43.74	Provizioni — Jutalék	491.50
	2,070.46		
Spese: — Költségek:			
spese de administr. și porto — kezelési költségek és postadíj	87.12		
remunerațiuni — jutalmazás	105.—		
	142.12		
Dare: — Adó:			
erarială — állami	78.90		
10% după inter. de depuneri — takarékbetétek után	32.99		
	111.89		
Amortizare — Leirás din spese de fondare — alapítási költségből	69.15		
Profit curat — Tiszta nyereség	274.24		
	2,667.86		2,667.86

Reuniunea de înmormântare din Borgoprund.

Convocare!

P. t. domni, ca membrii ai Reuniunii de înmormântare din Borgoprund, se conveacă a se prezenta la **ședința adunării generale**, ce se va ține în **5 Aprilie 1914** st. n. la 11 ore a. m., în sala școlii confesionale gr.-or. din Borgoprund.

Obiectele de pertractat vor fi:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte, care va face un reasumat despre numărul morților dela înființare, a asigurațiilor de facto, a stării avrei societății precum și a evenimentelor mai momentuoase dela înființarea societății.
2. Cefirea rațiunii Reuniunii de pe anul 1913.
3. Propuneri de sine stătătoare.

Borgoprund, la 15 Martie 1914. 1690

Reuniunea de înmormântare din Borgoprund.

Președintele:
Dr. Nicolau Hângănuț.

Notariul:
Iharion Bosga.

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce oficios la cunoștință, că **târgul de țară** al comunei Orlat, se ține precum urmează:

Târg de oi, porci și vite cornute . . . { 7 Aprilie
28 August

Târg de mărfuri . . . { 8 Aprilie
29 August
Orlat, 20 Martie 1914.

Primăria comunală.

Căsătorie.

Un tinăr român, în etate de 25 ani, priceput în afaceri de negoț, din familie bună și cu avere nemisătoare de 10—15 mii coroane după moartea părinților, al cărora e singurul copil, — caută cunoștința unei fete de-o etate potrivită, spre a se căsători. Respectivul s'ar putea așeza și în comuna sa, unde apoi și-ar zidi și deschide o prăvălie, fiind o mare umblare în comună. Dar nu e străin nici de ideea a se așeza altundeva, dacă ar face cunoștință vre-unei persoane, ce să aibă prăvălie sau o cărcimă bună. Scrisorile sunt a se adresa la administrația „Foi Poporului”, de unde se vor trimite respectivului tinăr. 1693

Candidat de avocat

cu praxă bună, care posedă perfect limba română să primește momentan într-o cancelarie advocațională din provincie. Ofertele sunt a se adresa la Dr. Boros Rezső, avocat în Borossebes 1684

Noul călcâiu de gumi

Berson

e admirabil din cauza multelor sale folosințe

Plăcut, fără șgomot, elegant, durabil!

Pastă de dinți

KALODONT

Șpă de gură

După morb

urmează cam de obicei un timp, când reconvașcentul să simte moale și să obosească la cea mai ușoară încercare. Această stare reclamă o deosebită atenție atât la oameni crescuți cât și la copii. Pe lângă o nutriție corespunzătoare

Emulsiunea-Uleul de pește alui Scott

care este foarte ușoară la mistuit, îi aduce reconvașcentului servicii serioase, mijlocindu-i cu deosebire să-și câștige apetit bun. Emulsiunea lui Scott, care conține cel mai bun uleu de pește decât oricare alte mijloace, după folosire, depărtează moleșeala, întărește corpul și-i deșteaptă dragostea de viață mai departe.

Emulsiunea-Uleul de pește alui Scott are atât vara cât și în anotimpuri răcoroase cel mai deplin efect.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil. De vânzare în toate farmaciile. Trimițându-se 50 fil. în mărci postale la adresa SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Wien, VII și pe lângă provocare la ziarul acesta, să trimită prin o farmacie un pachet de probă gratuit. 1309

Casă de vânzare

din mână liberă și scutită de dare pe 15 ani, se află în Sibiu, strada Verzelor (Krautgasse) Nr. 26. Doritorii să se adreseze la îngrijitorul caselor din Str. Cisnădiei 7. 1638

Casă de vânzare.

O casă constatătoare din 8 încăperi, adică 3 odăi cu câte o culină și 2 odăi singuratiche, precum și ușă de boltă și 3 pivnițe, apoi șopuri de lemne pentru fiecare locuitor, e de vânzare din mână liberă. Casa se află în Sibiu, strada Herbert Nr. 4. Doritorii să se adreseze la Vasile Hoza, comerciant în Sibiu, strada Lungă Nr. 34. 1667

Covrigărie de arândat.

Din lipsă de conducător, se arândează o covrigărie bine cercetată și așezată la poziția cea mai bună. O persoană bine pregătită are viitor sigur. De covrigărie se țin toate cele de lipsă. Doritorii să se adreseze la E. Oprean în Săliște (Szelistye, Szeben m.) 1680

Dentist Virgil Muntean

SIBIU
Str. Urezului (Reisergasse) 17

Pune dinți 1266
în cauciuc și de aur cu
prețuri moderate

Oleiu

din simburi de bostan, curat, pe lângă garanție, pentru mâncările de post. La dorință trimite de probă Lengyel Sándor & Comp., Pankota. 1692

Prăvălie de vânzare

Prăvălia mea de coloniale și alte mărfuri amestecate, aflătoare în Sibiu, strada Gușteritei Nr. 11, e de vânzare sau de dat în arândă, fie cu marfă sau fără marfă. I. Aranioși. 1694

12 tauri bivoli

de 3 ani, 2 tauri roșii și 2 tauri „Siementhal” crescuți la hotar sunt de vânzare la Michael Lutsch în Agnita. 1671

Cine folosește zilnic și consecvent Odol, întrebuințează după a noastră cunoștință de azi, cel mai bun mijloc pentru dinți și gură. Prețul: sticlă mare K2—mică „120

O casă

cu 2 odăi, o culina și grajd în Sibiu, strada Wachsmann Nr. 42 să vinde din mână liberă. Doritorii a se adresa acolo. 1666

Moară de vânzare.

O moară, nouă mânăta cu motor de 12 puteri de cai, se află de vânzare la Ioan Dicoiu în Broșteni (Kiskerek u. p. Szászcsanak). 1691

Eu sunt fără îndoială în stare, prin mărfurile produse în fabrica mea, de-a mulțumi pe oricine cu marfă bună, pe lângă prețuri lefține, serviciu solid și avantajos

LUMINI de ciară și stearină

pentru biserici, înmormântări, pomeni și parastase

Săpun pentru spălarea albiturilor și pentru toaletă etc.

Fabrica de săpun și lumini mânăta cu abur a lui

Meltzer în Sibiu

înființată la 1848

Prăvălie și magazin în strada Gușteritei Filiale: Piața mică și strada Cisnădiei

Revânzătorii primesc rabat mare. — La cumpărări mai mari se fac și altor persoane cele mai moderate prețuri. Oferte și prețuri-curente se trimit la cerere gratis și franco. 1593

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște primește

depuneri spre fructificare cu 5 și 5 1/2 %

după mărimea sumei și termenul de abdicere. Darea de interes o plătește institutul. ....

Direcțiunea

1123

Restaurațiune românească

Subscrișul aduc la cunoștință, că mi-am deschis o

Restaurațiune și Hală de bere în SIBIU, strada Gării (Bahngasse) Nr. 5

(vis-à-vis de franzelăria Stefan Moga)

unde servesc în orice timp beuturi bune, — bere și vinuri, — apoi mâncări calde și reci, bine pregătite și gustoase. (În fiecare zi la 8 ore dim. se află gulaș bun).

Oferez prânz și în abonament în restaurațiune sau trimis acasă, pe lângă prețuri foarte avantajoase.

Cu toată stima MAXIM MACARIE

hotelier

1674

Banca generală de asigurare mutuală
„Transsylvania“
 asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)
 recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții de polițe (pentru învătători confesionali și preoți români avantajii deosebite).
 Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări simple și mixte cu participare de 40%, la câștig.	Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.	Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capit.
---	--	--

Asigurări de foc deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei”, sau plătit prin acest institut:

Capitale asigurate pe viață	K 5.456.689-48
Pagube de incendiu	5.456.645-87
In total a fost la Transylv. la 31 Dec. 1912	11.740.710-
Capital de fondare și rezerve	133.667.241-
	2.803.400-

Informații și prospecte să dau în orice moment gratuit la Direcțiune și la toate agenturile.
 Persoane pricepute la afaceri de asigurare (achizițori), cari au legături bune în oraș și în provincie, să primească în serviciu totdeauna la cele mai favorabile condiții.

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“
 institut de credit și de economii în Sibiu

Filiale: Brașov, Bozoviciu, Elisabetopole, Lugos, Mediaș și Mureșosorheiu
 Agenturi: Orșova, Sănmărtin, Sănmiclăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar	K 6.000.000-
Fonduri de rezervă și penziuni	2.350.000-
Portofel de cambii	17.700.000-
Imprumuturi ipotecare	12.400.400-
Depuneri spre fructificare	24.500.000-
Scrisuri fonciare în circulațiune	10.000.000-

Primește depuneri spre fructificare cu 5-5 1/2 0/0
 după termenul de abdicere, plătind însuși darea de interese

Societatea HILLE pe acții și fabrică de motoare cu gaz în Dresden, fost odinioară MORITZ

Cea mai veche și mai mare fabrică specială din Germania-de-mijloc de motoare de tot felul și de instalațiuni cu gaz aspirator.
 Reprezentantă generală
Rálmár Ernő, inginer
 Budapest VI. Podmaniczky-utca 4/N.
 Telefon 22-76.

Motoare
 cu benzină 1602
 gaz
 petrolu
 ulei crud
 gaz de pământ
 sist. Diesel
 cu gaz aspirator
 în toate mărimile.

execută asemnări de bani la America și îngrijește încasări de cecuri și asigurațiuni asupra oricărei pieși, mijlocește tot felul de afaceri de bancă. — Orice informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agenturile institutului.
Direcțiunea.

500.000 de pași
 poate umbra cu apă o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau sunt provizură cu sumele **GEORGE LIMPEDE**

Gratis reparare orice încălțăminte socotind dela cumpărare 8 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

GEORGE LIMPEDE
 SIBIU
 Piața Brânzei Nr. 9

Var alb și gras!

Facem cunoscut onorabilor domni ingineri, arhitecți, întreprinzătorilor de clădiri și proprietarilor de case, că

ne-am deschis un magazin de var
 din bucăți prima, alb, bine ars cu lemne și var de clădit din prima fabrică din Cristian de lângă Brașov. Liferăm orice cantitate în mic și mare, la oricare stațiune, cu prețurile cele mai ieftine din tariful zilnic. Asemenea avem toate articolele, cari sunt necesare pentru clădiri, ca: țiglă de acoperit, Portland și Roman-Cement, Gips de stucatură și legături de trestie, etc.
 Rugându-ne pent u binevoitorul sprijin, al onor. public, semnăm
 Cu toată stima
 Adresa telegrafică: **Iulius Pavlovics & Panaiotu Sterio**
 magazin de articole de clădit.
SIBIU, Str. Gușteritei Nr. 81.

Bioglobin

Beutură excelentă și cu gust bun care produce sânge. — Recomandă de medici contra boalei de anemie, lipșă de sânge, nervositate, reconvașcență. Influențează producerea sângelui, întărind muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.
 Prețul unei sticle mari Cor. 3-50, una mică Cor. 2-—. Se capătă în toate apotecile. 1118
 Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
 apotecar în Sibiu.

Medicii
 declară ca cel mai bun mijloc contra tusei

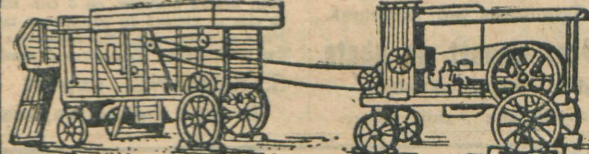
Kaiser Caramelle pectorale
 cu cel „3 brazi”.

Milioane de persoane le folosesc contra

TUSEI
 răgușelei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât.
 6100 atestate dela medici și privați, întărite prin notariul public, garantează succesul sigur.
 Bomboane foarte bune și gustoase
 1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani, se capătă în toate farmaciile și în cele mai multe drogerii și unde se află piacetele. 1616

AGRICOLA întreprindere de mașini agricole și motoare
 BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de ulei brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.
Motoare de benzin și ulei brut pentru garnituri de t. eierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.
Se află pururea în depozit. 1371
 Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslșuriri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.
— Corespondență românească. —

Tot felul de ulcuri și curele
 Tot felul de articoli tehnici

CHEAG pentru înche-garea laptelui
 cu marca „ROMÂNCA”
 cel mai bun și făcut din rânze demiel și vișel

La cerere trimit Prețcurent și îndrumare pentru folosirea Cheagului.
 Se capătă la 1668
Pálfi Márton, Karánsebes

Tigla pentru coperit
din cement ::
Stâlpi pentru pâlauri
se află de vânzare la
FRANZ CALCIC,
Sibiu, Str. Gării (Bahng.) Nr. 19.
1969

Ceapă

aiu, morcovi, pătrânjei, hrean, rădăcină de hrean și sămânță de ceapă curată de makó precum și sămânță lungă de pătrânjei, albe, ambele de toamnă, asupra curățenii și puterii germinului examinat și plombat de stațiunea școalei de sămânță mag. ung. Sămânța de ceapă 82-84 procente puterea germinului și 99 procente curat, sămânța de pătrânjei 84 procente puterea germinului și 97 procente curat, mai departe ceapa de sădit rotundă și lungă se poate căpăta pe lângă preparatele cele mai ieftine de zi.

De probă să trimită franco pe post.
5 kgr. sămânță de ceapă K 15-
5 " sămânță de pătrânjei " 8-
5 " alu " 5-
5 " ceapă de sădit " 4.50
5 " hrean " 5-
5 " rădăcini de hrean " 6-
1624

MANDL ZSIGMOND, Makó.

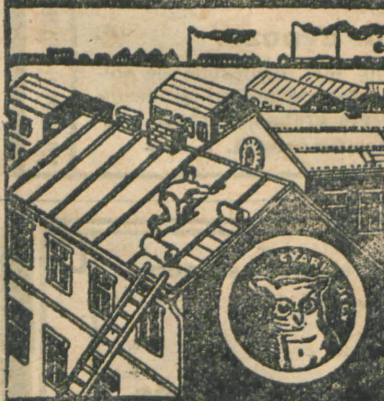
Atențiune!

50.000 perechi de ghete!
4 perechi de ghete
numai Cor. 7-90

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost îndemnat a cheltui o mare cantitate de ghete adănc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 perechi ghete cu șinoare, pentru domni și 2 perechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galosată, cu talpă bătută cu ouie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 perechile costă numai K7.90 Trimiterea per rambursă.

S. Lustig, export de ghete
Neu-Saudez, 54/p, Austria
Schimbul e admis sau banii retur

KOLLARIT
LEDERPAPPE AUS KAUTSCHUK
COMPOSITION
GERUCHLOSE DACHPAPPE

WIR WÄRMEN VOR NACHAHMUNGEN

Casă specială pentru unelte aparținătoare la modisterie

Depozit de fabrică de forme de pălării de pale pentru dame și fete

Flori artificiale, pene de struț și diferite pene de împodobit

Mare alegere în ciorapi pentru dame și domni

GUSTAV GREINER
Wien, III., Hauptstrasse 86/E.
Cataloge ilustrate gratuit și franco
1685

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului cele mai noue stoffe de toamnă și iarnă în mare asortiment.

Noutățile

soșite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, francezești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete și haine de salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardisiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în depozit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție creștina cea mai nouă.

Renum universal

are ciasul de buzunar marca „Sirena“, 14 cor. aur american double, anker-remontoir ce merge 36 de oare. Prin cumpărarea întregii producții din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grosav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedă un mecanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.
1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 50 bani. Mai departe oferis un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cinste un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc. Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 1085

S. KOHANE, export de ciasuri
Krakau. Sebastiangasse Nr. 15.

„Collarit“

Papa de piele

îmbrăcată cu o materie de cauciuc, elastică, rezistentă contra vijeliilor și durabilă pe mult timp

Papa de acoperit fără miros.

Cea mai bună papă de acoperit a prezentului

Nemărginit de durabilă.

Foarte favorabilă pentru acoperirea de coperișe vechi cu șindilă. Nu trebuie văpsită, nici spoită Se poate căpăta la

Ioan D. Bârsan
prăvălie de fier în Săliște (Szelistye, Szebenmegye).

1661

Bluse brodate cu mătasa numai Cor. 1-95

O minunație a brodăriei industriale.

Stoffe de modă suprafine cu brodării de mătasa bogate, complet pentru o blusă numai Cor. 1-95.

Minunat de frumoase! Moda din urmă!

Vre-o câteva sute de duzine din această stoffă pompoasă, bogat brodată cu mătasa pentru bluse în colorii fermecătoare de frumoase precum și în colorii albe, crema, rosa, albastre-deschise, jumătate albastre, liliacii, roșii, verzi, draperii, albastre-închise, îngănațe, cafenii, negre și peste tot în toate colorile de modă existente, pe cari noi le-am preluat spre a le pune în vânzare dela o fabrică de brodării, care s'a disolvat, din Elveția. Aceste bluse minunate le putem vinde, dacă se comandă în măsură mai mare pe lângă acest preț de batjocură. Ele sunt vrednice întreit prețul cu care să vând acum. — La comanda de cel puțin 3 bucăți, de diferite colorii după dorință, per bucată cor. 1-95. Dacă se comandă 6 bucăți deodată costă laolaltă numai cor. 11.— și afară de acestea să adaugă la ele gratuit și o cravată din dantelă.

1678

Singura vânzătorie cu rambursă la

M. Swoboda, Wien, III/2 Hiesgasse 13-348.

S. Zacharias

Fabrică și boltă de piele
Sibiu, strada Ocnel Nr. 29

Intemeiată în 1873.

Renovată și mărită de nou în 1913.

Iși recomandă marele său depozit, bogat asortat în tălpi și căpate pentru încălțăminte, produsele sale proprii, precum și fabricate din străinătate ș. a.

Tălpi pentru opinci (din piei de boi și bivoli) în piei întregi și în diferite mărimi. Opinci tăiate, în cantități mari și mici.

Vaches-Croupions și jumătăți din margini de piei de boi și bivoli Tălpi tăiate în cantități mari și mici

Tălpi sure (de așezat) din piei de boi și bivoli, în Croupon și cu măgini.

Grumazuri și margini de Vaches și diferite bucăți de tălpi, mai departe piei Kypse și Spalt uscat pentru Brandsohl.

Piei de vacă Pitlinge crețe și în colorii lucii, pe lângă prețuri diferite.

Piei de vacă Pitlinge în colorii brunete.

Piei de vichs și piei crepate pe lângă prețuri diferite.

Piei de Pitling și de vițel box, Chevreau în diferite colorii și pe lângă prețuri diferite.

Depozit bogat asortat în căpate pentru încălțăminte de bărbați, femei și copii.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare, pe lângă serviciu strict și solid.

Cumpărare de piei crude de vite, cai și de vițel, pe lângă prețurile cele mai favorabile zilnice.

1676

Balsamul apotecarului A. Thierry

Altein echter Balsam aus der Schulzenge-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea lăptelui, împotriva împetirii peptului, la orbanț, inflamație de picioare sau de os, rani, picioare umflăte și la mănecarea osului; apoi la rani de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, tanduri, pietriș, alicie, spini etc., la tot felul de umflături rani, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, rani la picioare, rani de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc. 2 cutii costă K 3-60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu rambursă. Se capătă la apotecarul Török Jozsef în Budapesta și în cele mai multe apotece din țară. En gros se află la drogeriile: Thalmayer și Seitz, Erezil Hochmeister și Frajil Radanovits în Budapesta. Unde nu e depozit să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la In-Pregrada (lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderează catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect excelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gâtle, friguri, indesebi sgârciuri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, curată rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de rani, orbanț, beșici provenite din feribeteli, buboale, buburuzi, rani provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele, dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, indesebi când bantue epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la: 1072

A. Thierry, apotecă la Îngerul păzitor în Pregrada bei Rohitsch
12 sticle mici sau 6 sticle mari sau 1 sticlă mare specială cor. 5-0
La comanda mai mari e prețul mult mai ieftin!

Singura veritabilă

1072

Alifie-Centifolia a lui Thierry

Împiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile.

Alifie-Centifolia a lui Thierry

Numai odată în viață!

50.000 straie (acoperitoare) à Kor. 1-95

designate pentru export în Balcani, dar rămase din cauza războiului, lucrate din lână Himalaya verit. de Brunn, cam 200 cm. lungime și 130 cm. lățime, desin cu vărgi și borduri de colorii minunate, sunt de vânzare numai în scurt timp, cu prețul jumătate de numai Kor. 1-95 pro bucată. Aceste straie sunt vrednice încă odată atâta iar de vânzare să află pe lângă acestea prețuri senzaționale numai atât timp cât ajunge depozitul.

1 buc. straiu Himalaya costă numai K	1-95
3 " " " " " "	5-70
6 " " " " " "	11-

Singura vânzare cu rambursă prin :

M Swoboda, Wien, III/2, Hiessgasse Nr. 13-348

Linia Holland-America Rotterdam
Societate de vapoare Nederlandă-Americană
Firmă protocolată în Ungaria.
In fiecare săptămână circulare între **Rotterdam - Newjork - Kanada**
1526
Cancelaria
Budapest, VII., Thököly-út 10.

Inseratele
numai atunci au valoare mare, dacă să răspândească pretutindena, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI“. Informații să dau și comande să primesc la administrația „FOIA POPORULUI“.

Viță americană altoită precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite variații furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.
Fr. Caspary
Medias—Medgyes (Nagyküküllő vm.)
Serviciu conștiințios. — Soluri garantate.
Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricui poate cere informații în scris sau verbal de la doi proprietari cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce se pot avea în firma de mai sus.

Rabat deosebit pentru România
Warenhaus Grünberger
casă de cumpărare de primul rang
SIBIU, Strada Ciznădiei
— Palatul comandai de corp —
Pentru dame mantale, bluse, rochii, jupe, poane, capoate
Pentru domni raglane, haine complete, pantaloni, mantale de ploaie, gileți moderne
Specialitate
în haine pentru băieți și fetițe
1665
In interesul propriu să cercetați acest depozit

Povestea unui popă.

Părintele Dubois, preot în împrejurimile orașului Poitiers, era atins de o boală gravă de stomac. El vărsa tot ce mănca :

Aveam, zice el, o constipație teribilă și treceam 8 sau 10 zile, fără să mă pot ușura. Eram de o paloare și de o slăbiciune extremă. Pe când, sănătos fiind, am un caracter blând și binevoitor, devenisem impresionabil până la exces; mă intristam adânc asupra soartei mele și mă năcăjeam la cea mai mică nemulțumire; perzând din ce în ce mai mult răbdarea și sângele rece, deveneam câteodată nedrept și violent. Auzind de fericitele succese obținute prin întrebuițarea prafului de Cărbune de Belloc, m'am dus într-o zi la Poitiers și am cumpărat un flacon.

Părintele DUBOIS

„Câteva ore după prima întrebuițare, m'am simțit așa bine încât nu-mi venea să cred. Boala mea era gravă. Am luat Cărbune de Belloc în doză mare, 3 și 4 lingurițe dimineața și tot atâtea seara. Măncam cu plăcere, chiar cu aviditate. Era pentru mine o datorie imperioasă de a mânca mult. După cele dintâi lingurițe încetară vărsăturile. Patru zile mai târziu, constipația mea, atât de rebelă, pieri pentru a nu mai reapare. De atunci, începui a digera, nu mă mai doare capul, dorm bine, pot ceti și lucră la ceremoniile mele. Coloarea și grăsimea mi-au revenit odată cu dispoziția de alt dată. Am urmat tratamentul timp de o lună consumând 4 flacoane de Cărbune de Belloc.

De atunci, mănânc orice fel de bucate, sunt perfect sănătos și au trecut trei ani, de nu m'am mai îmbolnăvit.

Semnat: Adrien Dubois, 9 Decembrie 1889
Întrebuițarea Cărbunelui de Belloc, în doză de 2-3 lingurițe după fiecare masă, ajunge într'adevăr, pentru a vindeca în câteva zile boala de stomac chiar și pe cele mai vechi și mai rebelă la orice tratament. El produce în stomac o senzațiune plăcută, dă poftă de mâncare, grăbește digestiunea și face să dispară constipația.

Este suveran contra îngreunării stomacului după masă, contra migrenelor rezultând din reaua digestiune, contra greței, sughitului și tuturor afecțiunilor nervoase ale stomacului și intestinelor.

Mijlocul cel mai simplu de a lua praful de Belloc este de a-l topi amestecându-l într'un pahar cu apă curată sau zaharată pentru a-l bea apoi după voie, dintr'odată sau de mai multeori.

Cărbunele de Belloc nu poate face decât bine, niciodată rău, oricare ar fi doza în care e luat. Se găsește în toate farmaciile și drogeriile. Preparațiunea: Maison Frère, Paris, 19, rue Jacob. — Prețul pentru o sticlă pulvere cor. 2-75, pentru o sticlă pilule cor. 2-25.

S'a încercat a se face imitațiuni ale Cărbunelui de Belloc, dar ele sunt ineficace și nu vindecă, fiindcă sunt rău preparate.

Pentru a evita orice eroare, priviți bine dacă eticheta flaconului poartă numele lui Belloc.

P.-S. Persoanele cari nu se pot obișnui a înghiți praful de Cărbune, pot să-l înlocuiască cu Pastilele de Belloc, luând 2 sau 3 pastile după fiecare masă și ori de câteori au dureri.

Se obțin aceleași efecte salutare și o vindecare tot atât de sigură. Aceste pastile conțin numai cărbune pur. E destul a le pune în gură unde ele se dizolvă singure și a înghiți saliva.

A se căpăta în Sibiu la: Carl Müller, farmacie „la vulturul negru“, Piața mare și la Karl Morscher, drogerie, Strada Ciznădiei Nr. 34.

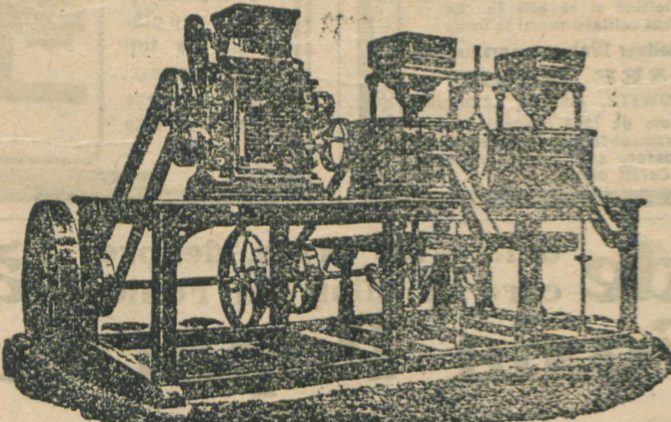
1363

Ingrădituri nimitor de ieftine!
Invențiune senzațională!
Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc superioritatea neintrecută a
109
= impletituri =
„HUNGARIA“
Să fabrică numai din sârmă suflată cu zinc. Prețul per metru cvadrat 32 f și mai sus.
Să poate procura la singurul fabricant:
Alexandru Haidekker
fabrică de sârmă, de ingradituri din impletituri și de gratii
Budapesta VII, Ünöi út 48/84
Serviciu ieftin, repede și conștiințios. — Prețuri ilustate, gratis și franco.

„Compagnie Generale Transatlantique“
Linia Franceză Linie regulată directă de vapoare repezi =
Havre—Newyork și Canada
preste **Basel (Elveția) și Paris**
1105
Cancelaria: **BUDAPEST, VII, Baros-tér 15** Telefon: József 14-97

SAM. WAGNER, Sibiu-Nagyszeben, Târgul fânului Nr. 1

Atențiune!
Doritorii de-ași procură mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, puiă pentru abale (postav) tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificării).
In bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru mese-riși fierari, tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.
Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea acelu obiect, cât și despre prețuri și condițiuni.
Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.
Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.
Cataloge se trimit gratis și franco.

Depozit bogat sortiat!

1305

A. Henrich & W. Müller

Prima fabrică de piele sibiană

Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

își recomandă fabricatele lor precum: **tălpi pentru opinci** din piei întregi de boi și bivoli, Vaches-Croupions și tălpi de bivol cu margini și fără margini în diferite calități.

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în **Părechi de opinci tăiate** pentru femei, bărbați și copii. **Brandsohkippen** și diferite **bucăți de tălpi căsute**. **Piei de vacă de vachs**, lucrî sau și în pregăteala lor **Pittlinguri de vachs**, " " " " " " **Kipse de vachs**, " " " " " " **Piel de vițel de vachs**, " " " " " "

Piei crepate de vachs, Boxpittlinge, Mastboxe, Roxcalf, Chevreaux în diferite fărbi și fabricate. **Piei de oaie** în fărbi diverse. **Căptușeli de oale**. Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și cismăritului și în calapoade.

Călcaie de gumă.

Difervite lacuri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propriu să pregătesc, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghețe (foțe) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri
solide!

Fabricate
proprii!

Serviciu coulant exact!

Ocazie foarte potrivită

la prăvălia de încălțăminte

Vasilie Ban, „La cisma mare roșie“

Sibiu, strada Ocnei Nr. 7

pe lângă prețuri ieftine.

Tot felul de ghețe, în orice anotimp, cu prețuri de reclamă.

Prețuri:

Ghețe în Chevreaux, Box sau Kalv:	
Pentru copii, mărimea . . .	20—25 = K 3—4
„ „ „ „ . . .	26—28 = „ 4—5
„ „ „ „ . . .	29—34 = „ 5—7
„ „ „ „ . . .	35—39 = „ 7—9

Principiul meu este: Căștig puțin, vânzare mare!

Păpucl de jumătate pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv . . .	4—14
Ghețe înalte pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv . . .	8—14
Ghețe de lucru pentru domni, tari, esecuție în Kalv sau piele de vachs . . .	7—

Ghețe în Chevreaux sau Box:

Ghețe pentru domni cu gumi sau băieri K . . .	9—10
„ „ „ „ bumbi sau Ideal . . .	10—
„ „ „ „ Kobrak . . .	14—
„ „ „ „ Oslaria . . .	12—
„ „ „ „ formă americană . . .	13—
„ „ „ „ formă americană, cu bumbi și băieri . . .	10—
Ghețe pentru domni, piele Antilope în toate colorile . . .	20—

Mare alegere în:

cisme pentru copii și domni. **Camăși** cu 4, 5, 6, 7, 8 și 9 cor.

În dumineci și sărbători

Cafea

cu 50% mai ieftină!

Cafea americană, foarte crățătoare și foarte aromatică. Un săculeț de probă (5 chilograme) se trimite pe lângă prețul de 10 coroane, jumătate punt telu de primul rang cor. 2— foarte cu rambursă.

A. SAPERESCU 1630
Export de cafea și telu, Tiszabogdány 356

Rochii de dame din Loden

sunt ieftine și se află în cea mai bună calitate numai la firma

I. Ingrowitzer Webwarenerzeugung JOSEF MASIK în INGROWITZ, Mähren (Austria). Aceste stoffe de lână (Loden) sunt o **marfă minunată pentru revânzătorii**, de oarece sunt foarte iubite de dame. — Cereți oferte. 1232

Correspondență germană

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188

Postsparcassa ung. 29.349

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Flagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**
directorul executiv al „Albinet” și prezidentul „Solidarității”

Banca generală de asigurare

face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei. Toate aceste asigurări **BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE** le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat 423

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății

BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE

dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare. Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

Banca generală de asigurare
Sibiu-Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”

MOBILE

lucrate solid și conștientios . . .

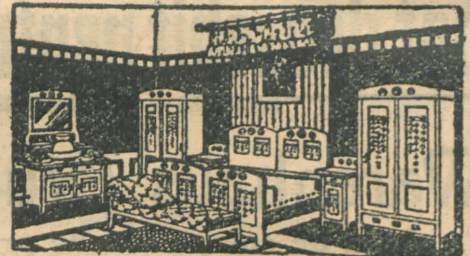
se pot comanda la

EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobile

SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
mobile de tot felul pentru tineri nou căsătoriți, mobilări de hoteluri, vile, institute, cafenele și restaurațiuni

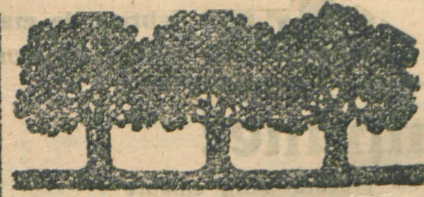
— Telefon Nr. 47 —
cu legătură în com. întreg

Atelier propriu de tapiserie

Se lucrează după planuri artistice

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți carl o cunosc, atât la orașe cât și la sate 724

foarte ta se p. vedea și de acolo, să cum-părătorii se înmulțesc mereu . . . . .

La comanda delo orice firme, despre care ai aflat din Foaie, să amintesti totdeauna, că ai cetit inseratul respectiv în „Foaia Poporului” ca astfel să fii servit bine, gabnic și ieftin!